

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему: Фінансова звітність у системі управління вітчизняних підприємств:
методико-прикладні аспекти обліку, аналізу та контролю
(на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»)
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ

Колпакова Анастасія Євгеніївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	8
1.1. Сутність фінансової звітності вітчизняних підприємств та її форми	8
1.2. Вимоги до складання фінансової звітності вітчизняних підприємств	22
1.3. Фінансова звітність як інформаційне джерело для аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств	29
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».....	41
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «ТЕЛЕКАРД- ПРИЛАД».....	41
2.2. Практика складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві.....	46
2.3. Напрямки вдосконалення формування фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».....	50
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».....	54
3.1. Аналіз фінансово-економічних показників фінансової звітності досліджуваного підприємства.....	54
3.2. Контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».....	63
3.3. Напрямки вдосконалення контролю складання фінансової звітності та дотримання термінів її подання на досліджуваному підприємстві.....	66

ВИСНОВКИ.....	71
Список використаних джерел.....	74
Додатки.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження фінансової звітності у системі управління вітчизняних підприємств є актуальним з ряду причин. По-перше, фінансова звітність є основним інструментом для внутрішнього та зовнішнього аналізу діяльності підприємства. Її точність та достовірність визначають ступінь довіри стейкхолдерів до управління підприємством, а також є важливою основою для прийняття стратегічних рішень. У контексті сучасної бізнес-середы, де конкуренція посилюється, а потреби стейкхолдерів зростають, належне ведення та аналіз фінансової звітності стає критично важливим для успішного функціонування підприємства.

По-друге, в умовах постійних змін у законодавстві, включаючи стандарти фінансової звітності та вимоги регуляторів, методики обліку, аналізу та контролю фінансової звітності постійно вдосконалюються. Підприємства повинні адаптувати свою практику до нових вимог, що вимагає постійного оновлення методів та підходів до ведення обліку та аналізу. Дослідження такої теми дозволить виявити оптимальні практики та методики, які відповідають поточним вимогам та сприятимуть ефективному управлінню фінансами підприємства.

Крім того, в умовах росту глобалізації та інтеграції вітчизняних підприємств у міжнародні ринки, важливим стає відповідність фінансової звітності міжнародним стандартам. Багатонаціональні компанії та інвестори часто вимагають від підприємств подання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Таким чином, дослідження методик обліку, аналізу та контролю фінансової звітності з орієнтацією на міжнародні стандарти стає актуальним для підприємств, що прагнуть до міжнародної експансії.

Важливо також враховувати зростаючі вимоги до прозорості та відкритості з боку різних зацікавлених сторін, таких як інвестори, урядові органи, споживачі та інші. Фінансова звітність стає важливим інструментом для комунікації з цими

стейхолдерами та забезпечення їхньої довіри. Таким чином, дослідження методик обліку, аналізу та контролю фінансової звітності в контексті забезпечення прозорості та відкритості також має велике значення у сучасному бізнес-середовищі.

Отже, дослідження методик обліку, аналізу та контролю фінансової звітності у системі управління вітчизняними підприємствами, на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД», має велике практичне значення в умовах сучасного бізнесу. Воно допоможе підприємствам ефективніше використовувати свої фінансові ресурси, приймати обґрунтовані рішення та забезпечити стабільний розвиток в умовах змінного економічного середовища.

Питаннями методико-прикладних аспектів обліку, аналізу та контролю формування фінансово-економічних показників звітності цікавилась та досліджувала багата кількість теоретичних та практичних дослідників, а саме: Бакурова Г.В., Безверхий К., Безродна Т.М., Вигівська І.М., Голов С. Ф., Гуренко Т.О., Давидов Г. М., Житній П., Іванюта П.В., Кебко В.В., Кузнецова С.А., Кулаковська Л.П., Піча Ю.В., Крупка Я. Д., Лоханова Н.О., Озеран А.В., Пантелійчук Л., Позов А. Х., Починок Н. В., Сопко В.В., Харламова О.В., Хомин П.Я., Цал-Цалко Ю. С., Цветкова Н., Чалий І., Шимоханская Т.В., Щирська А.Ю.

Вивчення наукових досліджень у галузі обліку, аналізу та контролю фінансової звітності виявляє, що ця проблематика залишається актуальною та відкритою для обговорення. Існують різні підходи до формування фінансово-економічних показників, і велика кількість наукових праць присвячена пошуку оптимальних методик та підходів у цій області.

Таким чином, дослідження методико-прикладних аспектів обліку, аналізу та контролю фінансової звітності не лише відображає поточний стан та тенденції розвитку бухгалтерського обліку, але й визначає перспективи його подальшого розвитку. Враховуючи швидкі зміни в економічному середовищі та вимоги ринку, дослідження цієї проблематики надає підприємствам важливі інструменти для

оптимізації управління фінансовими ресурсами та забезпечення їхньої стійкості у конкурентному середовищі.

Об’єктом дослідження є методико-прикладні аспекти обліку, аналізу та контролю фінансової звітності в системі управління вітчизняних підприємств.

Предметом дослідження є процес формування фінансової звітності та її контролю на ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є надання потенційних напрямів вдосконалення формування фінансової звітності та її контролю на досліджуваному підприємстві.

Для досягнення поставленої мети ми визначили наступне коло завдань:

- дослідити сутність фінансової звітності вітчизняних підприємств та її форми;
- вивчити вимоги до складання фінансової звітності вітчизняних підприємств;
- проаналізувати фінансова звітність як інформаційне джерело для аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств;
- навести фінансово-економічна характеристика ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»;
- розглянути практику складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати фінансово-економічні показники фінансової звітності досліджуваного підприємства;
- дослідити контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»;
- Запропонувати потенційні напрямки вдосконалення формування фінансової звітності та її контролю на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. Під час виконання кваліфікаційної роботи були використані як загальнонаукові, так і спеціалізовані методи дослідження. До загальнонаукових методів відносяться аналіз та синтез, а також індукція та дедукція. Щодо спеціалізованих методів, було використано такі як спостереження, розрахунок відносних та середніх значень, використання графічного методу, порівняльний аналіз, а також економіко-математичне моделювання та прогнозування.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі та нормативні акти, що відносяться до бухгалтерського обліку, аналізу та контролю фінансової звітності, наукові дослідження, журнали, матеріали конференцій і семінарів, а також електронні періодичні видання були використані під час написання кваліфікаційної роботи з використанням інформації, яка щорічно надається Державною службою статистики України. Крім того, були враховані бухгалтерські документи, облікові реєстри, а також фінансова та статистична звітність ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД».

Структура та обсяг роботи. У кваліфікаційній роботі використано 40 джерел інформації. Загальний обсяг роботи 73 сторінки, 5 таблиць, 4 ілюстрації, 4 формули, 5 додатків.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКО – ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність фінансової звітності вітчизняних підприємств та її форми

Фінансова звітність вітчизняних підприємств є ключовим інструментом для відображення їхнього фінансового стану, результатів діяльності та грошових потоків.

Звітність представляє собою сукупність записів про облікові процеси, які дозволяють проаналізувати економічну діяльність підприємства. Обліковий процес на кожному підприємстві завершується складанням звітності на основі об'єднання поточних даних для розрахунку економічних показників, необхідних для управління. Це джерело інформації для виявлення можливостей зниження витрат виробництва та зростання рентабельності.

Основна сутність фінансової звітності полягає в тому, щоб надати зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори, урядові органи та внутрішні керівники, достовірну та об'єктивну інформацію про фінансові аспекти діяльності підприємства, розуміння ефективності та стабільності підприємства для прийняття обґрунтованих рішень. Вона виступає як інструмент оперативного управління підприємством.

Управління підприємством без своєчасної, якісної та достовірної інформації стає неможливим завданням. Фінансова звітність виступає ключовим елементом інформаційного забезпечення, що сприяє зв'язку між підприємством, суспільством та бізнес-партнерами. Вона ґрунтується на узагальнених даних бухгалтерського обліку та підтверджується результатами діяльності.

Мета складання фінансової звітності досягається не лише через забезпечення повної, об'єктивної та достовірної інформації про поточний стан та результати

підприємства, але й через можливість прогнозування його подальшого розвитку на її основі.

Належне управління підприємством вимагає систематичного аналізу та інтерпретації накопиченої інформації для прийняття обґрунтованих рішень. Інформаційна база, створена за допомогою фінансової звітності, допомагає виявити потенційні ризики та можливості для підприємства. Крім того, вона служить основою для внутрішнього та зовнішнього аудиту, що сприяє підвищенню довіри акціонерів та партнерів. Таким чином, фінансова звітність не лише відображає поточний стан підприємства, але й є стратегічним інструментом для його успішного управління та розвитку.

Визначення поняття «фінансова звітність» міститься у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV [12], та у Національному Положенні (Стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [23], згідно до яких фінансова звітність – це звітність, яка включає інформацію про фінансове положення та результати діяльності підприємства.

Фінансова звітність підприємств України складається з таких основних форм: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до фінансової звітності.

Ці звітні форми є обов'язковими для усіх підприємств, що діють на території України, і вони сприяють точному відображенню фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Крім того, вони допомагають забезпечити виконання податкових та звітних зобов'язань перед відповідними органами.

Після затвердження Національного Положення (Стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) були скасовані вимоги, що містилися у П(С)БО 1 – 5, які регламентували процедури складання балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал.

НП(С)БО 1 не надає детального опису кожної статті Балансу і Звіту про фінансові результати, як це було раніше передбачено. Замість цього, він спрямований на максимальне наближення форм фінансової звітності до стандартів Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) [33]. Це викликало певні труднощі для підприємств, які не використовують міжнародні стандарти, оскільки правила обліку за П(С)БО відрізняються від правил МСФЗ.

У Національному положенні бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначаються основні цілі, принципи та склад фінансової звітності, а також встановлюються вимоги щодо визнання та розкриття її різних компонентів. Це положення має на меті забезпечити консистентність та достовірність фінансової звітності, щоб користувачі звітності могли зробити інформовані рішення. Воно також визначає базові принципи та процедури, які повинні бути використані при складанні фінансових звітів для забезпечення їхньої достовірності та порівнянності.

У «Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28 березня 2013 року № 433 детально описані форми та вміст статей фінансової звітності. Цей документ надає вказівки та рекомендації щодо правильного заповнення та складання фінансових звітів, враховуючи вимоги законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Він спрямований на забезпечення єдності та послідовності в складанні фінансової звітності серед підприємств різних галузей та форм власності, що сприяє збільшенню достовірності та порівнянності інформації, яка надається користувачам.

Розглянемо детально кожну форму фінансової звітності.

Баланс (звіт про фінансовий стан) (Форма 1).

Баланс складається з метою забезпечення користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансове положення підприємства на кінцеву дату звітного періоду, в ньому повинні бути відображені активи, зобов'язання та власний

капітал підприємства. Сума активів балансу повинна співпадати з сумою зобов'язань та власного капіталу.

Основні принципи складання балансу за формою 1 (відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») можна узагальнити наступним чином:

1. Баланс складається у тисячах гривень без десяткового знаку, а суми в ньому рахуються за неокругленими цифрами, щоб уникнути похибок в округленні.
2. Баланс підприємства формується на кінець останнього дня звітного періоду.
3. При складанні балансу можна додатково вписувати рядки, перелік яких зазначений у Додатку 3 до НП(С)БО 1.
4. Немає необхідності наводити статті, для яких відсутня інформація (за винятком ситуацій, коли вона вже була представлена у попередньому звітному періоді).
5. Забороняється взаємне згортання статей активів і зобов'язань.
6. Перед складанням балансу необхідно провести річну інвентаризацію.
7. Також важливо закрити рахунки обліку доходів і витрат, щоб визначити річний результат – прибуток або збиток.

Основним принципом складання балансу є забезпечення рівності між активами та пасивами, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Ця рівність пояснюється тим, що в обох частинах балансу представлені ті самі елементи господарських засобів, проте згруповані за різними критеріями.

Умовою відображення активів в балансі є можливість достовірної оцінки їхньої вартості та майбутні економічні вигоди від їх використання. Витрати на придбання або створення активів, які не включаються до балансу, увійдуть у витрати звітного періоду. Зобов'язання відображаються у балансі, якщо їх можна достовірно оцінити, та існує ймовірність зменшення майбутніх економічних вигід від їх

погашення. Власний капітал відображається у балансі одночасно з активами або зобов'язаннями, що призводять до зміни його розміру.

Бухгалтерський баланс формується на підставі бухгалтерських записів, що підтверджені відповідними первинними документами. Записи в балансі повинні бути узгодженими та відповідати залишкам на аналітичних та синтетичних рахунках у Головній книзі на кінець звітного періоду. Звідси кінцеве сальдо за рахунками переносяться до відповідних статей балансу.

У першому розділі активів балансу відображається вартість необоротних активів, в той час як у другому розділі активів відображається вартість оборотних активів – грошових коштів та їх еквівалентів, які не мають обмежень у використанні, а також інших активів, призначених для реалізації чи споживання протягом операційного циклу. У третьому розділі «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» враховується вартість необоротних активів та груп вибуття, які зберігаються для подальшої реалізації.

У першому розділі пасиву наводиться інформація щодо власного капіталу підприємства, такому як додатковий капітал, статутний капітал та нерозподілений прибуток. Другий розділ пасиву містить дані про довгострокові зобов'язання, які не будуть погашені протягом операційного циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Він включає отримані позикові кошти, довгострокові кредити від банків, заборгованість за випущеними довгостроковими векселями та облігаціями. Третій розділ пасиву містить інформацію про зобов'язання, які можуть бути погашені протягом операційного циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Сюди відносяться короткострокові кредити від банків, короткострокові векселі, заборгованість перед постачальниками та інші поточні зобов'язання. Четвертий розділ пасиву стосується зобов'язань, пов'язаних із необоротними активами, що утримуються для продажу, а також групами вибуття.

Мікропідприємства, малі підприємства, непідприємницькі товариства, представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності при складанні

фінансової звітності керуються нормами Національного положення (стандарту) 25 «Спрощена фінансова звітність» та звітують за формами звітності малого підприємства (1-м) і мікропідприємства (1-мс).

Критерії ознак, за якими визначається підприємство наведений у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV.

Так, до суб'єктів мікропідприємства відносяться підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- балансова вартість активів – до 350 тисяч євро включно;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 700 тисяч євро включно;
- середня кількість працівників – до 10 осіб включно.

Малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- балансова вартість активів – до 4 мільйонів євро включно;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 8 мільйонів євро включно;
- середня кількість працівників – до 50 осіб включно.

У спрощених формах звітності, на відміну від Балансу за формою 1, відсутні можливості для додаткового вписування рядків та маємо інший ступінь округлення значень. Значення звичайно наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком, тоді як у стандартному балансі вони округлюються до цілих і рядки в цілому є більш узагальненими.

У формі 1-мс найбільше узагальнення рядків, де, наприклад, нематеріальні активи, довгострокові біологічні активи, та інвестиційна нерухомість включаються

до складу основних засобів, а капітал у формі 1-мс охоплює не лише зареєстрований (статутний) капітал, а й додатковий та резервний капітал.

Звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (Форма 2)

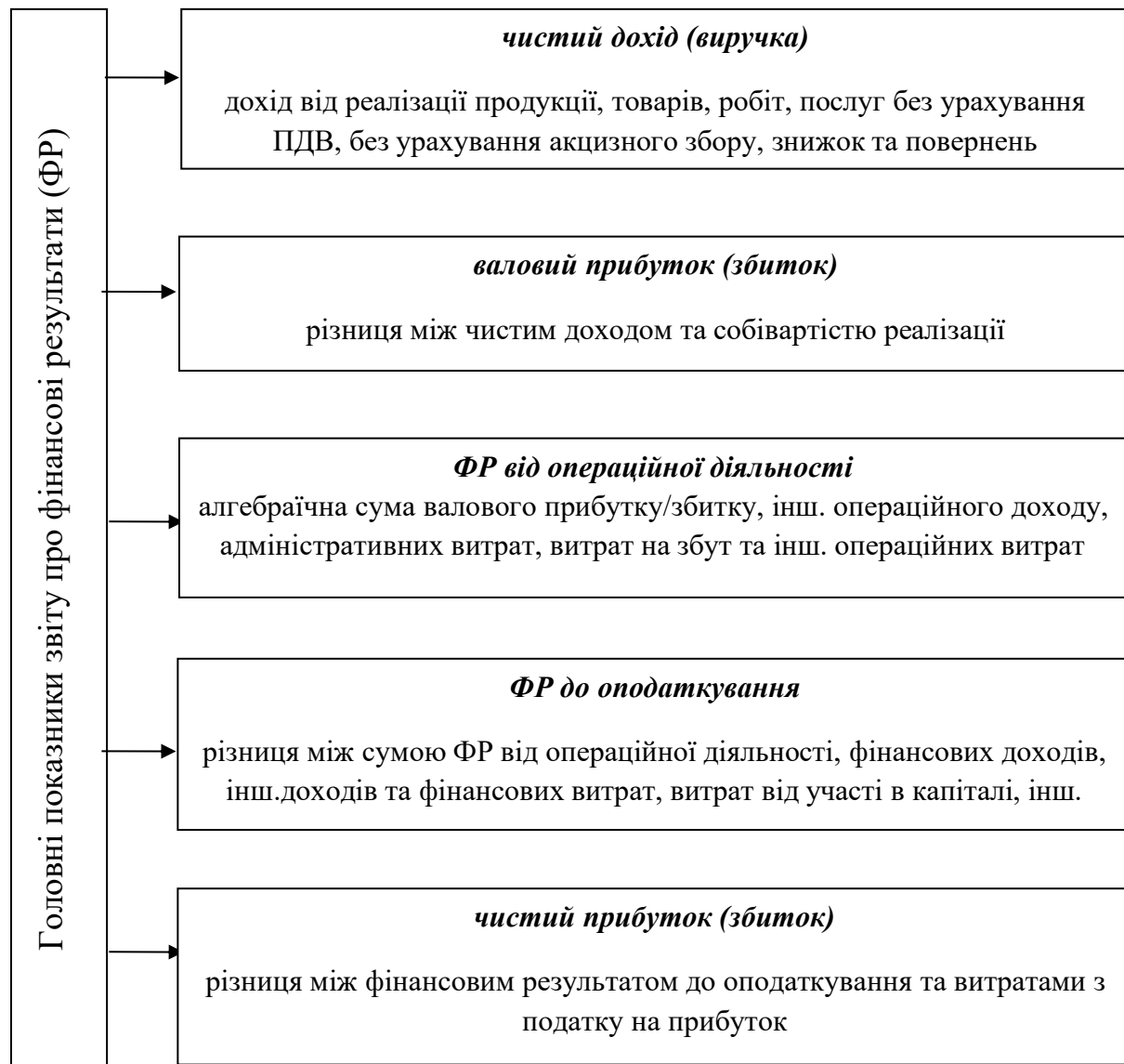
Звіт про фінансові результати є важливою частиною фінансової звітності підприємств. Він регулюється стандартами НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» для суб'єктів малого підприємництва. Цей звіт відображає результати діяльності підприємства за певний звітний період, включаючи чистий прибуток або збиток. Один з його ключових показників – фінансовий результат до оподаткування – використовується для розрахунку податку на прибуток.

Мета формування звіту про фінансові результати полягає у забезпеченні користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією щодо доходів, витрат, прибутків та збитків, а також загального доходу підприємства за відповідний звітний період.

Звіт про фінансові результати, включає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід відповідно до НП(С)БО 1. Всі значення у звіті зазвичай округлюються до тисяч гривень. Цей звіт охоплює результати діяльності всього підприємства, включаючи його підрозділи та філії. При складанні звіту необхідно дотримуватися принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, який вимагає порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для їх отримання.

Головні показники звіту про фінансові результати, що відображаються в розділі I. «Фінансові результати» наведені на рис.1.1.

Інформація про інший сукупний дохід, отриманий у звітному періоді, у вигляді дооцінки (уцінки) необоротних активів, фінансових інструментів, накопичених курсових різниць іншого сукупного доходу розраховується та наводиться у розділі II. Сукупний дохід звіту про фінансові результати.

Джерело: складено на підставі [10, 12, 23, 33, 38].

Рис. 1.1. Головні показники звіту про фінансові результати
(які відображаються в розділі І. «Фінансові результати»)

Класифікація витрат підприємства за економічними елементами (на виробництво і збут, управління та інші операційні витрати) понесених у звітному періоді, за винятком внутрішнього обороту – продукції, яка вироблена і спожита

самим підприємством, наводиться у розділі III. Елементи операційних витрат. Собівартість реалізованих товарів, запасів та витрати від курсових різниць у цьому розділі не відображається.

Розділ IV. Розрахунок показників прибутковості акцій заповнюється тільки акціонерними товариствами, в ньому наводяться дані про прибутковість однієї акції.

Звіт про рух грошових коштів (Форма 3)

Третьою і найскладнішою, на наш погляд, формою фінансової звітності є Звіт про рух грошових коштів. Він призначений для того, щоб надати користувачу точну і повну інформацію про зміни в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах протягом певного періоду, такого як рік або квартал. У бізнесовій практиці такий звіт може складатися щомісяця для внутрішнього управління. Такий документ часто відомий як Cash Flow в міжнародній практиці.

У звіті про рух грошових коштів, результатом обчислень грошових операцій є показник, що називається чистим грошовим потоком, який розраховується наступним чином:

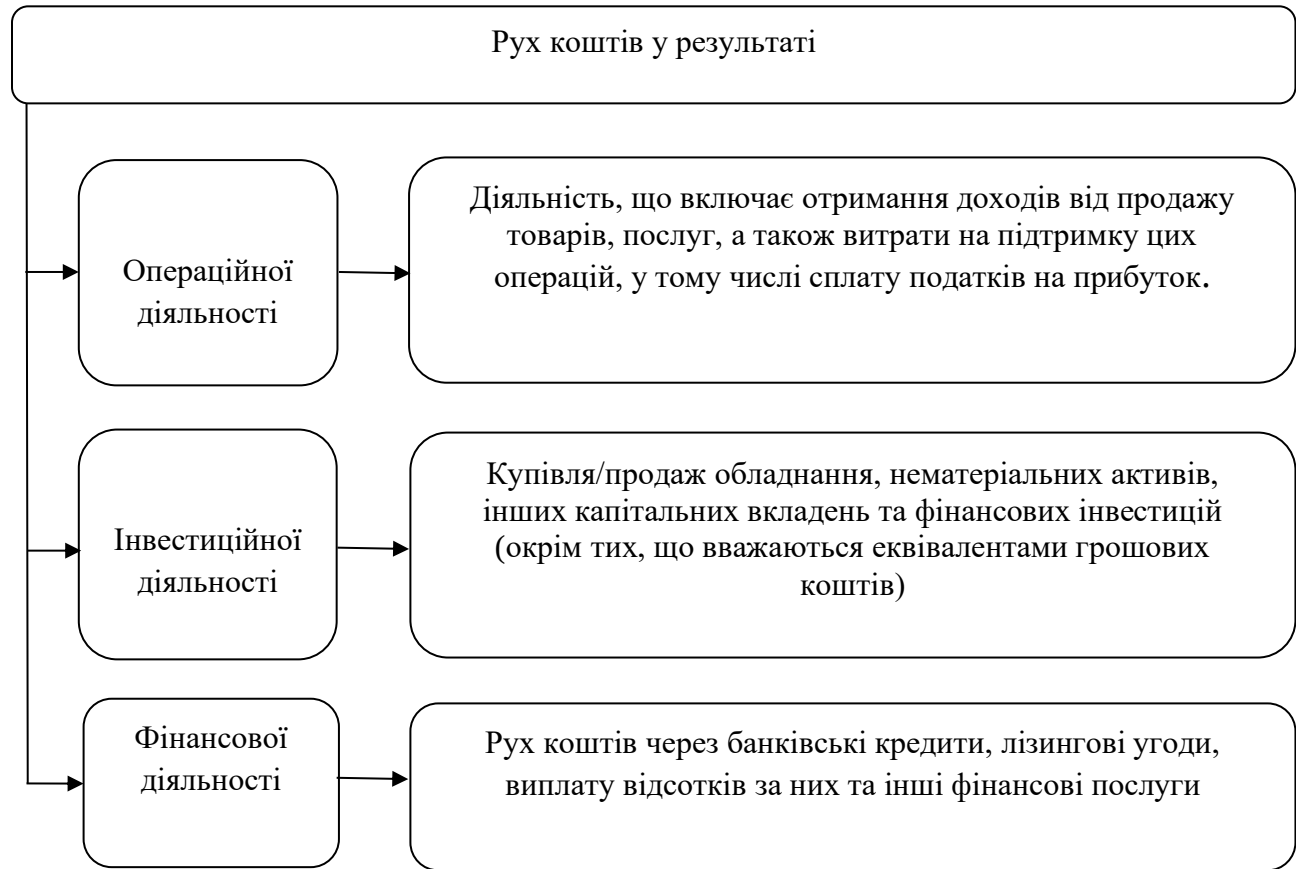
$$\text{Чистий грошовий потік (ЧГП)} = \text{грошові надходження} - \text{грошові витрати} \quad (1.1)$$

Чистий потік коштів визначається як загальний, так і окремо для трьох різних видів діяльності, які представлені у відповідних розділах звіту. Структура звіту про рух грошових коштів наведена на рис. 1.2.

Зміни від курсових різниць зазначаються окремо від розділів із рухом коштів за різними видами діяльності. Тож можна вивести наступну формулу:

$$\text{ЧРГК} = \quad (1.2.)$$

Чистий рух коштів від ОД + Чистий рух коштів від ФД + Чистий рух коштів від ІД

Джерело: складено на підставі [10, 12, 23, 33, 38].

Рис. 1.2. Структура звіту про рух грошових коштів

Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433 встановлена можливість обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Але непрямий метод може бути застосований тільки до розділу, що розкриває рух коштів від операційної діяльності, інші складаються прямим методом, який легший для складання та для читання його показників. Однак більшість провідних компаній у світі та їхніх фінансових аналітиків використовують його для аналізу та прогнозування.

Розглянемо обидва методи. За прямим чистий рух грошових коштів розраховується за формулою:

$$\text{Чистий рух ГК} = \text{Надходження ГК} - \text{Витрачання ГК} \quad (1.3)$$

При розрахунку за непрямим методом чистий рух грошових коштів від операційної діяльності отримують шляхом коригування чистого прибутку:

$$\text{Чистий рух ГК} = \text{Чистий прибуток} + \text{Амортизація} +/ - \text{Збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій} +/ - \text{Зміни залишків дебіторської і кредиторської заборгованості, запасів та забезпечень} \quad (1.4)$$

Тобто зміну залишку грошей при непрямому методі рахують через рівняння інших складових балансу.

Розглянемо вимоги до складання Звіту про рух грошових коштів згідно із НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»:

1. Грошові витрати та від'ємні значення чистого грошового потоку позначаються за допомогою дужок, що еквівалентно знаку « – »
2. При необхідності можуть додаватися додаткові рядки
3. Суми виражаються в тисячах гривень без копійок, тобто округлюються до цілих чисел.
4. Всі суми грошових надходжень і витрат включаються, в тому числі податки на додану вартість і акцизи, які враховані в ціні, оскільки вони також є частиною грошового потоку.
5. Дивіденди відображаються як отримані в рамках інвестиційної діяльності, а виплачені – у фінансовій діяльності.
6. Виключаються операції, що не залучають грошових коштів, такі як бартерні угоди або випуск акцій.

7. Пропускаються операції, коли грошові кошти переводяться з одного рахунку в інший, такі як зняття грошей з банківського рахунку з їх подальшим внесенням до каси підприємства. Ці операції не впливають на грошовий потік, а лише змінюють місце зберігання коштів.

8. Можна використовувати додаткові рядки до звіту. Їх необхідно згідно з Додатком 3 до НП(С)БО 1. Межею суттєвості може бути вважатися 5% чистого грошового потоку від операційної діяльності, як рекомендовано в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом Мінфіну від 27.06.2013 р. № 635.

Звіт про власний капітал (Форма 4)

Звіт про власний капітал представляє четвертий фінансовий звіт, що відображає зміни у власному капіталі підприємства. Хоча це найлегший у заповненні порівняно з першими трьома, важливо його також скласти належним чином.

Складання звіту про власний капітал має на меті забезпечення користувачів фінансової звітності повною, достовірною та об'єктивною інформацією щодо змін у структурі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Згідно до НП(С)БО 1 до основних вимог при складанні Звіту про власний капітал можна віднести такі:

1. Звіт заповнюється у тисячах гривень без використання десяткового знаку.
2. Важливо не вважати розрахункові показники звіту за округленими числами, оскільки це може призвести до похибок через округлення. Суми спочатку розраховуються на основі неокруглених даних, а потім округлюються.
3. Спочатку складаються звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про фінансові результати, після цього складається звіт про власний капітал в дужках вказуються показники, які зменшують величину складових власного капіталу, ці показники вираховуються при обчисленні підсумків.

4. Показники, які зазначені у звіті про власний капітал, мають відповідати інформації, що фігурує у бухгалтерському обліку і збігатися з інформацією звіту про фінансовий стан (балансу) і звіту про фінансові результати.

Особливості заповнення звіту про власний капітал наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Основний зміст статей звіту про власний капітал

Статті	Зміст статей
Залишок на початок року Залишок на кінець року	суми власного капіталу на початку (без коригувань) і в кінці року
Зміна облікової політики Виправлення помилок Інші зміни	коригування, передбачені П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»
Скоригований залишок на початок року	залишок власного капіталу на початок року після внесення відповідних коригувань
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	суму чистого прибутку (збитку) зі звіту про фінансові результати
Інший сукупний дохід за звітний період	суму іншого сукупного доходу за звітний період, а також може містити інформацію про складові цього доходу, якщо вони суттєві
Розподіл прибутку	дані про виплати власникам (дивіденди), розподіл прибутку до статутного капіталу та резервного капіталу, а також інформацію для суб'єктів державного сектору щодо сум, що мають бути сплачені до бюджету

Продовження табл.1.1

Внески учасників	внески до статутного капіталу підприємства та погашення заборгованості з капіталу
Вилучення капіталу	інформацію про зменшення власного капіталу підприємства, наприклад, викуп акцій, перепродаж чи анулювання акцій, вилучення частки в капіталі тощо.
Разом змін у капіталі	підсумок змін у складі власного капіталу за звітний період

Джерело: складено на підставі [10, 12, 23, 33, 38].

Примітки до фінансової звітності (Форма 5)

Примітки до фінансової звітності, як визначено в пункті 3 розділу I НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», є сукупністю показників і пояснень, які розширюють і раціоналізують статті фінансової звітності та іншу важливу інформацію, яка вимагається стандартами бухгалтерського обліку. У разі складання повністю комплектної фінансової звітності згідно з НП(С)БО, примітки готуються у відповідності зі стандартизованою формою за № 5.

Форма Приміток № 5 обов'язкова для всіх юридичних осіб, які складають повністю комплектну фінансову звітність, що включає баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та звіт про власний капітал.

Примітки до фінансової звітності відповідно діючого законодавства, застосовується лише для річного звітного періоду. Всі показники у Примітках виражені в тисячах гривень без десяткових знаків.

Інформація, яка повинна бути включена до Приміток, залежить від обов'язку підприємств публікувати фінансову звітність. Крім того, підприємство може додати іншу суттєву інформацію, яка більш повно і об'єктивно відображає його фінансове становище і результати діяльності.

Щодо заповнення типової (стандартизованої) форми Приміток, правил заповнення немає. Існує лише перелік інформації, яка має бути у Примітках, а також тієї, яку можна наводити у будь-якій формі. Можна знайти деякі рекомендації в Методичних рекомендаціях з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджених наказом Мінфіну від 11.04.2013 р. № 476.

1.2. Вимоги до складання фінансової звітності вітчизняних підприємств

В Україні вимоги до складання фінансової звітності визначені чинним законодавством, а саме Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. №996-XIV та Національними стандартами бухгалтерського обліку.

Міністерство фінансів України має компетенцію у регулюванні питань, пов'язаних з методологією фінансової звітності. Воно встановлює національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, а також інші нормативно-правові акти, що стосуються ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, зокрема:

1) Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.

2) Наказ Міністерства фінансів України «Про примітки до річної фінансової звітності» від 29.11.2000 р. №302.

3) НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73.

4) НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628.

5) НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. №137.

6) НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. №163.

7) НП(С)БО 24 «Прибуток на акцію», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001 р. №344.

8) НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства України від 25.02.2000 р. №39.

9) НП(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. №412.

10) Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. №879.

11) Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433.

12) Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. №476.

13) Методичні рекомендації зі складання звіту про управління, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. №982.

14) Наказ Міністерства фінансів України від 25.10.2019 року «Про затвердження перекладу таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності» (далі – Наказ про таксономію).

Підприємства мають обов'язок складати фінансову звітність на основі інформації, отриманої з бухгалтерського обліку. Цей процес включає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання та передачу даних про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Фінансову звітність підприємства підписує керівник або уповноважена особа відповідно до законодавства, а також головний бухгалтер, який несе

відповідальність за своєчасність та повноту подання та оприлюднення фінансової звітності.

Бухгалтери підприємств мають бути обізнані та розуміти вимоги до фінансової звітності. Тільки в такому випадку вони зможуть забезпечити користувачів інформацією, необхідною для прийняття ефективних управлінських рішень, що відповідають потребам і стратегії підприємства.

Фінансова звітність повинна містити тільки суттєву інформацію, яка впливає на рішення користувачів, дозволяє їм оцінити минулі, теперішні та майбутні події, а також підтвердити або скоригувати їхні попередні оцінки. Для того, щоб фінансова звітність була достовірною, інформація в ній повинна бути безпомилковою і не викривати фактів, які можуть спричинити неправильні та недостовірні уявлення та рішення користувачів звітності.

Фінансова звітність також має забезпечувати можливість порівняння фінансових результатів одного підприємства з підприємствами ринку. Для цього важливо, щоб була надана достатня інформація про облікову політику та її зміни, яка впливає на порівняння фінансових звітів між різними періодами та компаніями.

Обов'язковість подання звітності впливає не лише з необхідності ефективного функціонування ринкової економіки, але й з основних принципів прозорості та відкритості. Кожне підприємство, що діє в рамках закону, має зобов'язання подавати повну звітність до компетентних органів у визначений законом строк та обсяг, і ця вимога є фундаментальною для створення загальнодержавних показників економічного розвитку на рівні регіонів та в цілому в Україні, а також для ефективного контролю за розрахунками з державною податковою системою.

Своєчасне і правильне прийняття управлінських рішень неможливе без доступу до актуальної звітності. Умови ринкової економіки підкреслюють значення своєчасного надходження звітних даних для власників або засновників підприємств, оскільки вони дозволяють оцінити фінансовий стан та прибутковість компанії.

Несвоєчасне подання звітності може призвести до недооцінки ризиків та прийняття недообґрунтованих рішень, що має потенційно негативні наслідки для підприємства.

Методологічна єдність у розрахунку показників звітності є обов'язковою для всіх підприємств, незалежно від їх виду діяльності і форми власності. Наприклад, методи оцінювання активів залишаються сталими протягом фінансового року, що дозволяє порівнювати показники звітності усіх галузей економіки країни. Це створює можливість для аналізу та узагальнення інформації, необхідної для оцінки роботи підприємств або окремих галузей економіки.

Формування та забезпечення достовірності фінансової звітності є складним завданням, що вимагає уважного дотримання принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Цей процес розпочинається зі збору всієї необхідної інформації про фінансовий стан підприємства, включаючи дані про активи, зобов'язання, доходи та витрати.

Першим кроком у формуванні достовірної фінансової звітності є використання правильних методів обліку, які відповідають відповідним стандартам і правилам. Це включає в себе ретельне дотримання усіх вимог щодо класифікації та оцінки активів та зобов'язань.

Далі важливо вести облік усіх фінансових операцій точно і своєчасно. Це означає регулярне оновлення облікових записів, вчасне реєстрування всіх доходів та витрат, а також відслідковування всіх змін у фінансовому стані підприємства.

Для забезпечення достовірності фінансової звітності також необхідно використовувати внутрішні контрольні процедури. Це може включати перевірку і підтвердження всіх фінансових транзакцій, подвійну перевірку облікових записів, а також здійснення регулярних аудитів фінансових операцій.

Крім того, ключовою складовою достовірної фінансової звітності є її прозорість та чіткість. Це означає, що всі фінансові звіти повинні бути легко зрозумілі та доступні для аналізу користувачам, таким як інвестори, кредитори та

управлінці підприємства. Отже, формування достовірної фінансової звітності вимагає систематичної роботи, дотримання відповідних стандартів і контрольних процедур, а також забезпечення прозорості та чіткості у представленні фінансової інформації.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», принцип бухгалтерського обліку – це норма, яку слід дотримуватися при реєстрації, оцінці та відображенні господарських операцій та їх результатів у фінансовій звітності.

Перелік та опис основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначені законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Усього існує десять принципів, якими потрібно керуватися при веденні бухгалтерського обліку і складанні фінансової звітності. Вони є основою для забезпечення точності, достовірності та порівнянності фінансової інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та встановлення довіри серед зацікавлених сторін. Їх перелік та характеристика наведені в таблиці 1.2.

Табл.1.2.

Принципи фінансової звітності

Принцип	Характеристика принципу
повне висвітлення	фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі
автономності підприємства	за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;
безперервності діяльності	що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

Продовження табл.1.2.

періодичності	що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;
історичної (фактичної) собівартості	що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
нарахування	згідно з яким доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів (грошей);
повного висвітлення	згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
Послідовності	який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;
Обачності	згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
Превалювання сутності над формою	за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
Єдиного грошового вимірника	який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Джерело: складено на підставі [12, 23].

Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність визначає, що звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжну фінансову звітність складають за результатами першого кварталу, першого півріччя, дев'яти місяців, а звітним періодом підприємства, що ліквідується, є період з початку звітного року до дати прийняття рішення про його ліквідацію.

Детальні правила подання фінансової звітності регулюються Порядком подання фінансової звітності № 419 від 28.02.2000 р.

Фінансова звітність подається різним органам та групам користувачів відповідно до їхніх потреб та вимог, включаючи органи управління, які мають відношення до підприємства, трудові колективи, що можуть вимагати звіти, власників або засновників згідно з установчими документами, а також інші органи та користувачі, у тому числі органи державної статистики.

Крім того, платники податку на прибуток у випадках, визначених законом, зобов'язані подавати до податкових органів проміжну (за I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців) та річну фінансову звітність, яка представлена у вигляді додатку до податкової декларації.

Дата подання фінансової звітності вважається дата фактичного її подання, а якщо звітність направлена поштою, то дата подання визначається днем отримання звітності адресатом, це повинно бути зазначено на штампелі поштового обслуговування.

Якщо звітність подається у єдиному електронному форматі, датою вважається день отримання електронного повідомлення про прийняття цієї фінансової звітності центром збору фінансової звітності (квитанція за номером 2).

Підприємства мають зобов'язання подати квартальну фінансову звітність (за винятком зведеної та консолідованої) не пізніше 25-го числа наступного за закінченням кварталу місяця. Щодо річної звітності, вона повинна бути подана не пізніше 20 лютого наступного за звітним роком. У випадку, якщо дата подання звітності припадає на неробочий день, термін подання відкладається на перший робочий день після вихідного.

Перед складанням річної фінансової звітності обов'язково проводиться інвентаризація активів та зобов'язань підприємства. Ця процедура також є обов'язковою у випадках, коли:

- майно державного підприємства передається в оренду, приватизується або перетворюється у акціонерне товариство;
- змінюються особи, відповідальні за матеріальні цінності;
- виявляються факти крадіжок, зловживань, пошкоджень майна;
- сталася пожежа, стихійне лихо або техногенна аварія;
- підприємство ліквідується;
- у випадках, передбачених законодавством.

Згідно з законодавством України, основною метою обліку та складання фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, об'єктивною та неупередженою інформацією про фінансове становище та результати діяльності підприємства. Але іноді трапляється так, що бухгалтер припускається помилок при складанні фінансової звітності. А якщо така помилка призвела до заниження суми оподаткування прибутку, це може призвести до додаткового нарахування податків, штрафів та пені.

Тому важливо виправляти помилки, керуючись при цьому нормативними документами, такими як НП(С)БО 6, Положення №88 та Методичними рекомендаціями №356. Виправленні дані відображаються у фінансовій звітності того періоду, в якому помилка виявлена. Підприємство має право надати користувачам відкориговану фінансову звітність тому, що вона може бути корисною для власників, інвесторів, кредиторів і платників податку на прибуток.

1.3. Фінансова звітність як інформаційне джерело для аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств

Керівники підприємств проводять фінансовий аналіз для отримання чіткої та вичерпної інформації про фінансовий стан, прибутки та збитки підприємства, зміни

в активах та зобов'язаннях, а також для оцінки взаємовідносин з клієнтами та кредиторами.

Фінансовий аналіз – це систематичний процес оцінки фінансової діяльності підприємства або організації з метою розуміння його фінансового стану та перспектив.

Фінансовий аналіз виконує різноманітні функції, сприяючи ефективному управлінню та розвитку підприємств, ось основні з них:

- Оцінка фінансового стану: аналіз дозволяє оцінити загальний фінансовий стан підприємства, визначити його ліквідність, платоспроможність та фінансову стабільність.
- Виявлення тенденцій: шляхом аналізу фінансових даних можна виявити тенденції у фінансовій діяльності підприємства, такі як зростання або зниження оборотів, прибутковості тощо.
- Прогнозування майбутніх результатів: на основі історичних даних та поточних тенденцій фінансовий аналіз допомагає прогнозувати майбутні фінансові результати підприємства.
- Прийняття управлінських рішень: інформація, отримана з аналізу, дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо фінансової політики, інвестицій, кредитування тощо.
- Виявлення проблемних ситуацій: фінансовий аналіз допомагає виявити можливі проблеми або нерівноваги у фінансовій діяльності підприємства та розробити стратегії їх вирішення.

Фінансовий аналіз може бути внутрішнім або зовнішнім. Внутрішній фінансовий аналіз спрямований на управлінське прийняття рішень і проводиться менеджерами підприємства. Під час внутрішнього фінансового аналізу аналізується як публічно доступна фінансова звітність, так і первинні документи, що дозволяє

достатньо точно оцінити фінансовий стан підприємства. Результати такого аналізу, як правило, мають конфіденційний характер.

Джерелами для внутрішнього фінансового аналізу, крім фінансової звітності, є інші дані системного бухгалтерського обліку, дані про технічну підготовку виробництва, нормативну та планову інформацію тощо. Основний зміст внутрішнього фінансового аналізу може бути розширений іншими аспектами, які є важливими для оптимізації управління, такими як аналіз ефективності використання капіталу, аналіз витрат та прибутку.

Під час внутрішнього фінансового аналізу є можливість проведення комплексного економічного аналізу та оцінки ефективності господарської діяльності шляхом залучення даних управлінського обліку.

У контексті управління виробництвом і реалізацією продукції, робіт і послуг, що орієнтоване на ринок, фінансовий та виробничий аналіз є взаємопов'язаними при обґрунтуванні бізнес-планів і контролі за їх втіленням.

Часто виникає потреба в оцінці надійності бізнес-партнерів, ринковій позиції конкурентів, стійкості комерційних банків або кредитного рейтингу емітентів цінних паперів, в які підприємство планує інвестувати.

У таких ситуаціях використовується зовнішній фінансовий аналіз. Його особливістю є фокус на зовнішній звітності підприємства, що обмежує завдання аналізу і вимагає використання стандартних методик та публікації результатів. Під час аналізу господарської діяльності також оцінюється ефективність організаційної, виробничо – технологічної та майнової структур, а також проводиться фінансовий аналіз.

Фінансовий аналіз включає ряд етапів, які допомагають зрозуміти фінансовий стан підприємства та його ефективність. Ось детальний огляд цих етапів:

1. Збір фінансових даних. Перший крок у фінансовому аналізі – це збір всієї необхідної фінансової інформації. Це включає фінансові звіти, річні звіти,

податкову звітність, а також інші фінансові документи, що стосуються діяльності підприємства.

2. Структурування даних. Після збору даних їх необхідно структурувати і систематизувати для подальшого аналізу. Це може включати класифікацію даних за типами, складання фінансових таблиць та інші методи організації інформації.

3. Аналіз фінансових звітів. Наступним кроком є детальний аналіз фінансових звітів, таких як баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про грошові потоки. Аналізуються різні показники, такі як ліквідність, рентабельність, платоспроможність тощо.

4. Порівняння та внутрішній аналіз. Порівняння фінансових показників з минулими періодами часу або з аналогічними підприємствами допомагає зрозуміти динаміку розвитку та ефективність підприємства. Внутрішній аналіз оцінює внутрішню структуру та процеси підприємства.

5. Визначення трендів і прогнозування. На основі аналізу фінансових даних визначаються поточні тенденції та прогнозуються майбутні фінансові результати. Це допомагає керівництву розробити стратегії та плани для майбутнього розвитку.

6. Підготовка звіту та рекомендацій. На заключному етапі підготовляється звіт з результатами фінансового аналізу, в якому висвітлюються виявлені тенденції, аналізуються ризики та рекомендуються стратегічні кроки для підвищення фінансової стабільності та результативності підприємства.

При проведенні аналізу фінансової звітності керуються основними нормативними документами, а саме: «Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», затверджене наказом Міністерства фінансів України й Фонду державного майна України №49/121 від 26.01.2001 р. та Методичними рекомендаціями з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затвердженими наказом Мінфіну від 11.04.2013 р. № 476.

Основним джерелом даних для аналізу фінансового стану підприємства є інформація, що міститься у бухгалтерських (фінансових) звітах підприємства.

Табл.1.3.

Джерела даних для аналізу фінансового стану підприємства

Звітність, як джерело аналізу	Предмет аналізу
Баланс	Аналіз структури ресурсів, їх рівня ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у фінансуванні; оцінка та передбачення змін у господарських ресурсах, які, можливо, будуть контролюватися підприємством у майбутньому.
Звіт про фінансові результати	Аналіз та планування рентабельності діяльності підприємства, структури доходів та витрат. Якщо баланс відображає фінансовий стан компанії на конкретну дату, то звіт про фінансові результати відображає фінансові потоки протягом певного періоду часу. Таким чином, за даними цієї форми аналізується, звідки походить нерозподілений прибуток, який вказаний у пасиві балансу.
Звіт про рух грошових коштів	Аналіз результатів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Звіт про рух грошових коштів демонструє зміну обсягів грошових активів протягом певного періоду, а його сумарна інформація, представлена у звіті про рух грошових коштів, одночасно відображається у балансі. Таким чином, аналізуючи дані форми, можна визначити, джерело надходження коштів, зазначених в активі балансу.

Продовження табл. 1.3.

Звіт про власний капітал	Аналіз та прогнозування змін у власному капіталі. Використання цього джерела даних для фінансового аналізу відбувається значно менше в порівнянні з іншими джерелами.
Примітки	Аналіз облікової політики, ризиків або невизначеності, які мають вплив на підприємство в цілому, на його ресурси та зобов'язання, а також на діяльність його підрозділів та інші аспекти.

Джерело: складено на підставі [12, 23].

У фінансовому аналізі важливе місце займають не просто абсолютні значення окремих показників на рахунках, а їх взаємне співвідношення, яке може вказувати на ризики в діяльності чи на аномальну економічну ситуацію.

Аналітики, що аналізують фінансові звіти компаній, найчастіше використовують коефіцієнтний аналіз. Результати цього аналізу можуть бути основою для рішень у бізнесі або використовуватися як початкові дані для подальшого дослідження.

Аналіз фінансових коефіцієнтів – це порівняння та оцінка різних статей фінансових звітів для з'ясування фінансового стану та результатів господарської діяльності компанії.

Групи фінансових коефіцієнтів представлені на рис. 1.3.

Розглянемо детально показники оцінки та аналізу фінансового стану підприємства.

1. Аналіз ліквідності та платоспроможності.

Ліквідність підприємства визначається його здатністю швидко перетворювати активи на гроші для виконання своїх обов'язків. Готівкові кошти є найбільш ліквідним активом, оскільки може бути миттєво використана. Короткострокові

інвестиції також є ліквідними, так як їх можна швидко реалізувати. Також ліквідним активом вважається дебіторська заборгованість, так як очікується, що дебітори швидко сплатять борги.

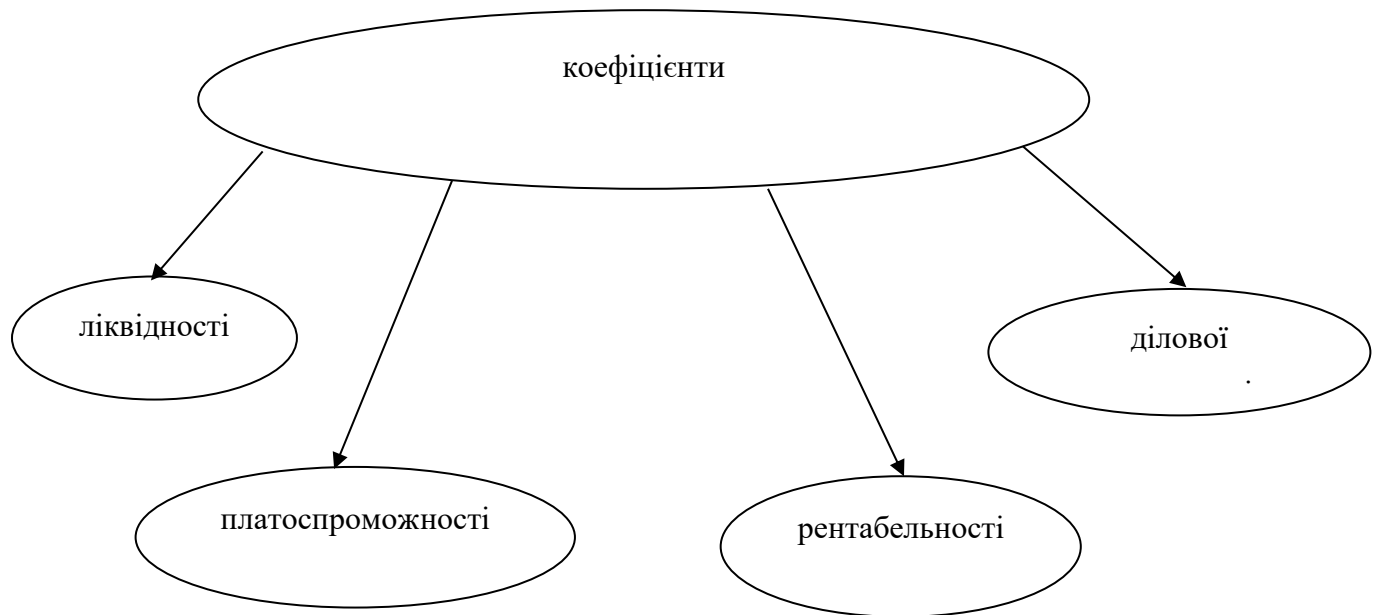

Рис. 1.3. Основні групи коефіцієнтів, які застосовуються при аналізі звітності
Джерело: складено на підставі [36].

Запаси менш ліквідні, оскільки для їх перетворення в грошові кошти, потрібно пройти процес їх реалізації. Ліквідність балансу вимірює рівень покриття зобов'язань підприємства його активами, які можуть бути швидко перетворені на грошові кошти відповідно до строків погашення зобов'язань.

Для оцінки ліквідності балансу суми за кожною групою активів порівнюють із сумами пасивів балансу.

До основних індикаторів ліквідності можна віднести:

- Абсолютна ліквідність, розраховується, як відношення грошових коштів та їх еквівалентів до поточних зобов'язань.

- Миттєва ліквідність (Quick Ratio), розраховується, як відношення суми (грошових коштів та їх еквівалентів, короткострокових фінансових вкладень, короткострокової дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань.
- Поточна ліквідність (Current Ratio, Cover Ratio, Working capital ratio), розраховується, як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань.
- Частка грошових коштів в активах (Cash to Assets Ratio), розраховується, як відношення грошових коштів та їх еквівалентів до активів.

Необхідно також брати до уваги усю динаміку ліквідності, бо вона може знижуватися набагато швидше за інші показники.

Коефіцієнти платоспроможності визначають здатність підприємства сплатити свої довгострокові борги, які мають термін погашення понад один рік. Існування заборгованості може свідчити про можливу відсутність вільних фінансових ресурсів у компанії.

Розуміння рівня платоспроможності контрагентів має велике значення для кредиторів і постачальників, які можуть зіткнутися з можливістю прострочення платежу або навіть непогашення платежу за товари. Високе навантаження кредитами вказує на те, що підприємство може бути в більшому ризику, оскільки його поточні доходи можуть бути недостатніми для погашення зобов'язань.

Показники платоспроможності:

- коефіцієнт автономії, розраховується, як відношення загальної суми власних коштів до підсумку балансу.
- коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом, розраховується, як відношення власного капіталу до суми необоротних активів.
- Коефіцієнт заборгованості (Debt ratio) розраховується, як відношення зобов'язань до активів.
- Фінансовий леверидж (Financial Leverage), розраховується, як відношення активів до власного капіталу.

2. Аналіз рентабельності.

Аналіз рентабельності підприємства допомагає з'ясувати, наскільки успішно вкладені кошти в підприємство, як ефективно вони використовуються, та чи здатне підприємство отримувати прибуток. Аналіз рентабельності підприємства дає змогу оцінити, наскільки успішно кошти, вкладені у підприємство, принесли прибуток та як ефективно вони були використані.

Коефіцієнт рентабельності активів відображає ефективність використання активів підприємства, показуючи, скільки грошей зароблено на кожну гривню, яку воно інвестувало у свою діяльність. Зниження цього коефіцієнта може вказувати на сповільнення темпів розвитку підприємства.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу визначає, яка частина прибутку припадає на кожну одиницю власного капіталу підприємства.

Коефіцієнт рентабельності діяльності вказує на те, яка частина чистого прибутку компанії припадає на кожен гривню виручки від продажу її товарів або послуг.

У традиційній сфері бізнесу не дуже сприймається співпраця з компаніями, які регулярно декларують збитки. Навіть якщо ви маєте підозри щодо того, що власники спеціально занижують суму прибутку, щоб оплатити менше податків, рекомендується уважно оцінити такого партнера та докладніше дізнатися про його бізнес – модель та реальний фінансовий стан.

3. Коефіцієнти ділової активності

Показники ділової активності вказують нам на те, наскільки ефективно компанія управляє своїми активами, тобто, як швидко вона може перетворити їх на гроші. Коефіцієнти оборотності відображають частоту, з якою активи входять та виходять з обігу в компанії за певний період часу.

Основні показники ділової активності:

- оборотність запасів (Inventory Turnover), яка розраховується, як відношення собівартості до запасів.

- Оборотність дебіторської заборгованості (Receivables Turnover), яка розраховується, як відношення виручки до дебіторської заборгованості.
- Оборотність кредиторської заборгованості (Payables Turnover), яка розраховується, як відношення закупівлі у постачальників до кредиторської заборгованості.
- Оборотність активів (Total Assets Turnover), яка розраховується, як відношення виручки до активів.
- Оборотність чистого капіталу (Working Capital Turnover), яка розраховується, як відношення виручка до робочого капіталу.

Особливо важною є швидкість обороту кредиторської заборгованості: якщо ваш клієнт витрачає більше часу на розрахунки, ніж інші компанії у тій же галузі, можливо, варто подумати, чи не доведеться витратити час і ресурси на виконання зборів з неспланих рахунків замість звичайних операцій.

4. Аналіз фінансової стійкості.

Фінансова стабільність підприємства визначається його спроможністю утримуватися на стійкому фінансовому підґрунті, що вимірюється співвідношенням власних і залучених фінансових ресурсів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу розкриває гнучкість використання власного капіталу, його готовність до ефективного руху в обороті.

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів показує частку основних засобів у загальному капіталі підприємства, що відображає їхню значущість.

Коефіцієнт автономії оцінює ступінь фінансової незалежності підприємства від залучених джерел фінансування.

Плече фінансового важеля, найсуттєвіший показник, відображає ступінь фінансової незалежності підприємства, вказуючи, скільки позикових коштів залучається на одиницю власного капіталу.

Завдяки поширенню відкритих даних фінансовий аналіз став доступнішим, ніж будь – коли раніше. Відкриті дані – це інформація, до якої кожен може отримати доступ, використовувати та обмінюватися нею.

Починаючи з 28 травня 2021 року, Державна податкова служба України вперше почала публікувати фінансову звітність юридичних осіб країни у форматі відкритих даних. Це стало можливим завдяки Закону України «Про доступ до публічної інформації», який визначає фінансову звітність як не конфіденційну інформацію. Проте, під час воєнного стану після 24 січня 2022 року, терміни подання фінансової звітності були продовжені, а набори даних за 2021 рік не були опубліковані на постійній основі у 2022 році, що ускладнило доступ до повної фінансової інформації. Однак часткові дані фінансової звітності можна знайти на офіційних веб – сайтах компаній та в агрегаторах відкритих даних.

Під час якісного фінансового аналізу фінансова звітність має надавати можливість оцінити тенденції та потенційні можливості заробітку компанією. Вона також повинна дати можливість оцінити наявність достатніх фінансових ресурсів у підприємства і їхнє правильне використання.

Крім того, фінансова звітність має допомагати приймати обґрунтовані управлінські рішення з фінансової діяльності підприємства. Загалом, аналіз фінансової звітності є важливою складовою успішного функціонування підприємства, оскільки дозволяє здійснювати об'єктивну оцінку його фінансового стану та приймати обґрунтовані управлінські рішення для подальшого розвитку і досягнення поставлених цілей.

Висновки до розділу 1

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто методико-прикладні аспекти складання фінансової звітності підприємствами в Україні.

Розкрито сутність та склад фінансової звітності, порядок складання кожної з форм фінансової звітності, терміни їх подання, а також спрощена звітність.

Наданий опис головних фінансово-економічних показників кожної з форм фінансової звітності. Розкриті вимоги до порядку складання фінансових звітів та нормативно-правові акти, що їх регулюють.

Освітлені принципи, якими необхідно керуватися при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності, а також дії – що передують їй складанню.

Також, фінансову звітність було розглянуто з точки зору інформаційного джерела для здійснення аналізу, покроково розкриті основні етапи аналізу, коефіцієнти та їх потенційні значення.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»

2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»

Електроніка та приладобудування у сучасній машинобудівні є динамічними сегментами, які перебувають у центрі технологічного прогресу. Вони виступають не лише як важливий елемент власної галузі, але й як каталізатор інноваційного розвитку для всього промислового сектору.

Ці сфери спеціалізуються у виробництві різноманітних продуктів, включаючи електронні пристрої, компоненти для радіоелектроніки, технологічне обладнання та побутову електроніку. Вони активно впроваджують передові технології, такі як напівпровідники та інтегральна оптика, щоб забезпечити широкий спектр продукції, від промислових систем до побутової техніки, що відображає їх важливе значення для сучасного господарства.

Сьогодні, в умовах війни, такі напрямки виробництва відіграють важливу роль, вони є ключовими компонентами для розвитку та підтримки військової техніки та систем. Сучасні військові операції все більше покладаються на високотехнологічні засоби зв'язку, контролю, та бойової техніки, і електроніка є основою цих систем. Вона забезпечує передові засоби зв'язку, навігації, розвідки, та бойового управління, що необхідні для успішного ведення сучасних військових операцій.

Крім того, електронні компоненти використовуються у розробці та виробництві військової техніки, включаючи бойові літаки, танки, ракетні системи, та багато іншого. Таким чином, електроніка та приладобудування є критичними складовими військового потенціалу країни і визначальними факторами її обороноздатності.

В електронній промисловості підприємства в Україні вважають високо цінними кваліфікованих працівників. Ці галузі отримали значний розвиток у 70-80-х роках минулого століття, проте пострадянський період призвів до profound structural кризи, внаслідок чого потрібно оновлення виробничих майданчиків на базі сучасних технологій.

Деякі підприємства електронної промисловості припинили свою діяльність, інші змінили свою спеціалізацію або втратили значну частину виробничих потужностей. Такий стан справ вимагає комплексних заходів для відновлення та модернізації цієї галузі з метою збереження її потенціалу та конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

ТОВ "ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД" є сучасною українською компанією, спеціалізація якої полягає у виробництві та постачанні телекомунікаційного обладнання та електроніки. Засноване у 2005 році, підприємство пройшло важкий шлях від стартапу до визнаної національної компанії, демонструючи високий рівень професійності та інноваційний підхід до бізнесу.

Досліджуване нами підприємство успішно утримує свої лідерські позиції на ринку протягом численних років завдяки своїм високоякісним продуктам, інноваціям у сфері технологій та надійному партнерству з клієнтами. Підприємство відзначається ретельним контролем якості, високим рівнем професіоналізму та постійною готовністю до вдосконалення. Ці якості дозволяють компанії ефективно впроваджувати передові рішення в галузі телекомунікацій та залишатися надійним партнером для своїх клієнтів, сприяючи розвитку індустрії та стабільності на ринку.

ТОВ "Телекарт-Прилад" відзначається своїм передовим статусом в українській галузі розробки та виробництва електронних пристроїв і радіоелектронної апаратури для різноманітних сфер, включаючи як побутове, так і спеціальне призначення. Компанія надає повний спектр послуг, що охоплює усі етапи від розробки продукту і програмного забезпечення до установки, гарантійного обслуговування та навчання фахівців клієнта.

Представництва компанії ТОВ "Телекарт-Прилад" розміщені у Білорусі, Узбекистані та Казахстані. Виробництво її продукції доставляється до міст у різних країнах, включаючи Україну, Білорусь, Молдову, Туркменістан, Азербайджан, Казахстан, Узбекистан, Болгарію, Латвію та інші. Поміж споживачів продукції відомі телекомунікаційні оператори, енергопостачальні компанії, промислові підприємства та інші. Щодо постачальників, їх кількість перевищує 110 компаній з різних країн, включаючи країни Європи, США, Канади та Китаю.

На підприємстві використовується передове та високоефективне обладнання, яке включає як вітчизняне, так і імпортоване з Німеччини, Японії, Франції, Швейцарії, Голландії та США. У контексті ринкової економіки компанія активно впроваджує передові технології та має систему управління якістю, що відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001. Основною метою ТОВ "Телекарт-Прилад" є забезпечення високої якості та надійності виробленої продукції.

Органи управління підприємством здійснюють свою діяльність з метою досягнення прибутку. Вони включають в себе керівництво підприємством - Раду директорів, що складається з Генерального директора, Першого заступника генерального директора, Директора з економіки та фінансів, Технічного директора, Директора з якості, а також керівників структурних підрозділів підприємства (начальників виробництв, дільниць, відділів та служб). Генеральний директор несе загальне керівництво підприємством. Статус, порядок призначення та звільнення з посади Генерального директора визначаються Статутом підприємства.

Структура підприємства охоплює такі ключові підрозділи: приладобудівний завод, що розташований на площі 34500 квадратних метрів і має 9 виробничих і адміністративних будівель. Також у складі підприємства працює спеціалізоване конструкторсько-технологічне бюро, яке відповідає за розробку та впровадження нових продуктів у серійне виробництво, включаючи програмні засоби, проведення випробувань та сертифікацію виробів.

Додатково, на підприємстві діє департамент продажів і маркетингу, який займається аналізом ринку, реалізацією продукції та організацією рекламних та виставкових заходів. Також важливою частиною є сервісний центр, який надає гарантійне та післягарантійне обслуговування продукції та виконує пусконаладжувальні та ремонтні роботи. Крім цього, підприємство має акредитований випробувальний центр, філіал якого розташований у Києві.

У процесі виробництва продукції застосовуються такі технології: механічна обробка металів і пластмас; лиття пластмаси та алюмінію; використання гальванічних, порошкових та лакофарбових покриттів; монтаж друкованих плат за допомогою методів навісного та поверхневого електромонтажу; збірка та налаштування друкованих плат та електронного обладнання; автоматизоване тестування та перевірка електронних пристроїв; автоматизоване виготовлення електронних пластикових карт з контактними та безконтактними інтерфейсами; офсетний друк на пластмасі, включаючи виготовлення пластикових карт; виробництво основ для пластикових карт методом лиття.

ТОВ "Телекарт-Прилад" займає провідну позицію в галузі телекомунікацій та виробництва широкого асортименту продукції. Вони спеціалізуються на створенні обладнання для телефонного зв'язку, цифрових ресиверів, телекомунікаційних комплексів для силових структур, різних видів пластикових карток, систем контролю доступу, паркувальних терміналів і комплексних рішень для міст, які охоплюють експлуатацію ліфтів, облік пільг та комерційних одиниць у транспортних підприємствах, а також системи оплати та управління міським транспортом.

Крім цього, підприємство також надає різноманітні системні рішення у сфері енергетики, включаючи прилади обліку електроенергії та програмне забезпечення для енергетичних компаній.

Досліджуване підприємство активно працює на ринку пластикових карт, надаючи різноманітні послуги з їх виробництва. Використання електронних

платіжних систем має безсумнівні переваги, оскільки це дозволяє значно прискорити обіг грошових коштів, спростити їх облік та контроль, а також зменшити витрати на операції з готівкою.

Компанія "Телекарт-Прилад" виготовляє електронні пластикові картки, що відповідають міжнародним стандартам ISO 7810, 7813, 7816. Підприємство пропонує пластикові картки різних типів з можливістю їх персоналізації, включаючи нанесення штрих-коду, фотографії, кодування магнітної смуги та інші опції.

ТОВ "Телекарт-Прилад" виготовляє касові апарати, які на сьогоднішній день є необхідним елементом у багатьох торгових підприємствах. Однією з їх пропозицій є портативний електронний контрольно-касовий апарат (ЕККА) "Телекарт 001", призначений для використання на торгових точках, у громадському харчуванні, обслуговуванні вдома, у транспорті і т. д.

Ці апарати відрізняються від інших за рядом характеристик: компактні розміри, легка вага (1,10 кг), стійкість до високої вологості та низьких температур, простота та зручність у використанні, висока швидкість друку (до 10 рядків в секунду), наявність вбудованого акумулятора (заряджається від мережі 220 В через адаптер), що забезпечує автономну роботу протягом повного робочого дня, можливість підключення до комп'ютера та інших периферійних пристроїв, і багато інших.

Постійне систематичне впровадження нового обладнання та передових технологій у виробництві, а також безперервне підвищення кваліфікації працівників, призводить до значного зростання виробничих можливостей підприємства і істотного покращення якості продукції.

Це дозволяє підприємству визнати національним лідером, який у якості та використовуваних технологіях не поступається іноземним компаніям. Незважаючи на наявний потенціал і високий рівень відомостей про підприємство, фахівцями

відмічено, що існують додаткові можливості для підвищення ефективності його діяльності.

2.2. Практика складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві

У сучасному бізнесі важливо мати чітку картину фінансового стану підприємства, яка відображається у фінансовій звітності. Вона не лише надає інформацію про фінансові результати та стан підприємства, але й є ключовим інструментом для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Розглянемо практичний аспект складання фінансової звітності на ТОВ "Телекарт-Прилад". Аналіз цього процесу дозволить розкрити основні принципи та методи, що використовуються в процесі складання фінансової звітності, а також виявити можливі труднощі та шляхи їх подолання.

У статті «Нематеріальні активи» досліджуване підприємство фіксує вартість об'єктів, які утворюють нематеріальні активи, згідно з вимогами П(С)БО 8. Ця стаття включає окремо первісну та залишкову вартість нематеріальних активів, а також нараховану суму накопиченої амортизації. Залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю та сумою накопиченої амортизації, включається до підсумку балансу.

У статті «Незавершені капітальні інвестиції» фіксується вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій у необоротні активи. Ці інвестиції охоплюють будівництво, реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення, які збільшують первісну вартість необоротних активів, а також виробництво, створення, придбання об'єктів основних засобів та нематеріальних активів.

У статті «Основні засоби» ТОВ "Телекарт-Прилад" відображає вартість власних та орендованих об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які є

частиною основних засобів за П(С)БО 7, а також вартість основних засобів, одержаних у довірче управління або на правах господарського відання чи оперативного управління. Тут також вказується вартість інших необоротних матеріальних активів. Первісна (переоцінена) вартість, сума зносу основних засобів (у дужках) не включається, а залишкова вартість включається до підсумку балансу.

У розділі "Запаси" фінансової звітності відображається загальна вартість активів, які віднесені до категорії запасів згідно з П(С)БО 9 «Запаси». Ці активи можуть бути призначені як для подальшого продажу в межах звичайної господарської діяльності, або перебувати у процесі виробництва з метою майбутньої реалізації, використовуватися для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також для виконання управлінських функцій підприємства.

Розділ "Запаси" також містить інформацію про вартість окремих складових запасів у межах загальної суми. У додатковій статті "Виробничі запаси" представлена вартість запасів різного типу, включаючи малоцінні предмети, сировину, матеріали, паливо, комплектуючі вироби та інші матеріали, які використовуються в ході нормального операційного циклу.

У статті "Незавершене виробництво" ТОВ "Телекарт-Прилад" відображає витрати, пов'язані з незавершеними виробничими процесами і незавершеними роботами або послугами, а також вартість напівфабрикатів, які виготовляються власноруч, і загальна заборгованість замовників за будівельними контрактами.

У розділі "Готова продукція" відображаються запаси виробів, які готові до реалізації, проходять випробування та приймання, відповідають умовам укладених договорів з замовниками і відповідають технічним стандартам. Проте продукція, що не відповідає встановленим вимогам (крім випадків браку), і роботи, які не прийняті замовником, включаються до розділу "Незавершене виробництво". У додатковому розділі "Товари" представлена вартість залишків товарів, які придбані підприємствами з метою подальшої реалізації, без включення торгових націнок.

У розділі "Дебіторська заборгованість за продукцію товари, роботи, послуги" досліджуване підприємство відображає суму заборгованості покупців або замовників за отриману продукцію, товари, роботи або послуги (за винятком заборгованості, яка гарантована векселем, якщо така інформація подається в окремій статті), скоригована на резерв для сумнівних боргів (нетто).

У статті "Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами" відображається сума авансів, які були надані іншим підприємствам як передоплата за майбутні операції. У розділі "Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом" відображається заборгованість перед фінансовими і податковими органами, а також переплата податків, зборів і інших платежів до бюджету, окремо вказується заборгованість за податком на прибуток.

У статті "Інша поточна дебіторська заборгованість" ТОВ "Телекарт-Прилад" відображає суму заборгованості дебіторів, яка не включена до інших розділів щодо дебіторської заборгованості або яка не може бути віднесена до інших статей, але входить до складу оборотних активів. Показники цієї заборгованості подаються у балансі згідно з вимогами П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість".

У статті "Гроші та їх еквіваленти" фігурують наступні складові: готівкові кошти у касі підприємства, гроші, розміщені на поточних та інших банківських рахунках, які доступні для проведення поточних операцій, а також кошти в дорозі, електронні платежі та інші форми грошових еквівалентів. У цьому розділі відображаються як кошти в національній, так і в іноземній валюті. Кошти, які не можна використовувати для проведення операцій протягом одного року після дати балансу або операційного циклу через обмеження, виключаються з розділу оборотних активів і відображаються як необоротні активи. Якщо це має суттєве значення, додатково може бути представлена інформація про готівку та кошти на банківських рахунках у додаткових розділах. Загальна сума грошей та їх еквівалентів включається до підсумку балансу, і детальна інформація про готівку та

гроші на рахунках в банку подається у додаткових розділах в межах цієї загальної суми.

У статті "Інші оборотні активи" представлені суми оборотних активів, які за певними критеріями суттєвості не було можливо віднести до окремої статті або які не підпадають під визначені раніше категорії в розділі "Оборотні активи".

У статті "Зареєстрований капітал" наведена фіксована сума капіталу, яка зазначена у статуті ТОВ "Телекарт-Прилад", включаючи статутний капітал, інші зареєстровані форми капіталу, у відповідності до вимог законодавства. У статті "Нерозподілений прибуток" досліджуване підприємство відображає суму нерозподіленого прибутку.

У статті "Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги" відображається сума боргів перед постачальниками та підрядниками за отримані матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги, за винятком випадків, коли борг забезпечений векселем, інформація про який наводиться в окремій статті. У статті "Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом" представлена сума боргів підприємства за різними видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників. Окремо вказується поточна кредиторська заборгованість за податком на прибуток.

У статті "Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування" відображається сума боргів за відрахуваннями на обов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників. У статті "Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці" досліджуване підприємство відображає суму боргів підприємства з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату.

У статті "Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами" відображається сума авансів, отриманих від інших осіб, яка також включається до загального підсумку балансу.

Практика складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві включає в себе ретельний аналіз фінансових даних та їх обробку згідно з вимогами стандартів звітності. Цей процес починається зі збору та перевірки різних фінансових документів, включаючи баланс, звіт про прибуток та звіт про грошові потоки. Після цього інформація консолідується та подається у вигляді чіткої та структурованої фінансової звітності.

Процес складання фінансової звітності вимагає відповідності встановленим нормативам та правилам, а також великої уваги до деталей. Крім того, важливо враховувати всі особливості та специфіку діяльності підприємства, щоб забезпечити точність та об'єктивність фінансової звітності. Підтримка чіткої документації та систематичний контроль за процесом складання звітності допомагають забезпечити високу якість та достовірність представленої інформації.

2.3. Напрямки вдосконалення формування фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»

На наш погляд, формування фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» повністю відповідає правилам діючого законодавства в Україні. Але, ми вважаємо, що досліджуваному підприємству слід замислитись над перспективами складання не тільки фінансової звітності за українськими стандартами бухгалтерського обліку. Пропонуємо розглянути перспективи складання фінансової звітності за МСФЗ та інтегрованої звітності.

Розглянемо перспективу досліджуваного підприємства у зв'язку зі складанням фінансової звітності за МСФЗ. На перший погляд, перехід до міжнародних стандартів може відобразитися на позитивний спосіб, забезпечуючи більшу прозорість та порівнянність фінансової інформації для інвесторів та стейкхолдерів. Однак, у цій області виникає ряд проблем, пов'язаних з розбіжностями між національними та міжнародними стандартами.

По-перше, досліджуване підприємство може зіткнутися з викликом адаптації до нового регулятивного середовища, що включає в себе інші вимоги та правила, ніж ті, що діяли раніше. Це може вимагати значних зусиль та ресурсів для переходу на нові стандарти та процесів.

По-друге, існують ризики втрати контекстуальної або локальної специфіки в контексті міжнародних стандартів. Деякі аспекти діяльності підприємства можуть бути важливі для регіонального або національного ринку, але не відображені чи недостатньо враховані у загальних міжнародних стандартах.

По-третє, процес переходу на МСФЗ може стати складним через відсутність необхідних знань та кваліфікації у компанії. Впровадження нових стандартів може вимагати спеціалізованих знань і навичок, які можуть бути не достатніми у внутрішній команді.

По-четверте, виникає проблема визначення оптимального часового рамки для переходу на МСФЗ. Затримка у впровадженні може призвести до втрати конкурентної переваги, але поспішний перехід може створити додаткові ризики та недорозуміння.

Нарешті, успішний перехід до МСФЗ може залежати від ефективного управління змінами та залучення всіх зацікавлених сторін у процес прийняття рішень. Це включає в себе розробку плану впровадження, навчання персоналу та забезпечення відповідного комунікаційного процесу для вирішення всіх питань та непорозумінь.

Впровадження інтегрованої звітності для досліджуваного підприємства може бути ключовим кроком для покращення його стійкості та сталості. Перш за все, інтегрована звітність дозволяє підприємству подавати інформацію про свою фінансову, екологічну, соціальну та управлінську діяльність у єдиному документі. Це сприяє збільшенню прозорості та доступності інформації для зацікавлених сторін, таких як інвестори, клієнти та урядові органи.

Щодо впровадження процесу складання інтегрованої звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» - ми вважаємо, що інтегрована звітність може сприяти покращенню внутрішнього управління підприємством.

По-перше, об'єднання різних аспектів діяльності у єдиному звіті допомагає керівництву отримати більш повне уявлення про всі аспекти діяльності підприємства і приймати більш обгрунтовані рішення.

Друге – інтегрована звітність може допомогти підприємству відповідати вимогам сталого розвитку та корпоративної відповідальності. Включення інформації про соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємства допомагає забезпечити більш повне відображення його впливу на оточуюче середовище та суспільство.

По-третє, інтегрована звітність може збільшити конкурентоспроможність підприємства на ринку. Підприємства, які ефективно впроваджують інтегровану звітність, можуть залучати більше інвесторів, клієнтів та партнерів, які віддають перевагу компаніям з високим рівнем сталості та соціальної відповідальності.

Нарешті, впровадження інтегрованої звітності може стати стимулом для підприємства постійно покращувати свою діяльність у всіх аспектах. Цей процес включає в себе постійне вдосконалення систем управління, спрощення процесів звітності та посилення відкритості та взаємодії зі стейкхолдерами.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було представлено важливі аспекти фінансово-економічної характеристики ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД». Аналіз фінансових показників допоміг отримати уявлення про фінансовий стан та ефективність діяльності підприємства. Дослідження практики складання фінансової звітності показало наявність потенційних аспектів для вдосконалення, зокрема в частині внутрішніх процедур та стандартів звітності.

Важливим висновком є необхідність розвитку та удосконалення системи формування фінансової звітності у ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД». Це включає в себе удосконалення методів аналізу та контролю за фінансовими даними, а також впровадження сучасних підходів до звітності, які відповідають міжнародним стандартам.

Щодо напрямків вдосконалення звітності – ми вважаємо, що досліджуваному підприємству слід замислитись над перспективами складання не тільки фінансової звітності за українськими стандартами бухгалтерського обліку. Пропонуємо розглянути перспективи складання фінансової звітності за МСФЗ та інтегрованої звітності. В даному розділі було розглянуто ряд проблем та позитивні наслідки після впровадження складання звітності за МСФЗ та інтегрованої звітності.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»

3.1. Аналіз фінансово-економічних показників фінансової звітності досліджуваного підприємства

Процес аналізу даних балансу підприємства розбивається на кілька етапів, які не обов'язково відбуваються послідовно, а можуть виконуватися паралельно, перемішуватися, або навіть повертатися до раніше проведених етапів для уточнення їх результатів.

Першим етапом є збирання інформації. Оскільки результати подальшого аналізу залежать від достовірності початкових даних, необхідно провести роботу з уточнення та доповнення інформації. Поточна форма балансу в Україні не в повній мірі відповідає вимогам фінансового аналізу. Тому необхідно зібрати додаткові фінансові дані. Це здійснюється наступним чином:

- Перевірка стану балансу: арифметична перевірка всередині балансу, узгодження даних балансу з іншими фінансовими звітами, ідентифікація специфічних показників;
- Порівняння показників головної книги з балансом;
- Перевірка головної книги: арифметична перевірка, аналіз кореспонденції рахунків, ідентифікація специфічних показників;
- Встановлення відповідності оборотів і залишків по журналах до даних головної книги;
- Перевірка журналів і даних синтетичного обліку: арифметична перевірка, аналіз змісту виявлених специфічних показників;
- Вибіркова перевірка первинної документації за найбільш важливими об'єктами.

Наступним кроком у процесі аналізу балансу є ретельне вивчення складу та структури активів підприємства з метою класифікації їх на ліквідні, менш ліквідні та важко ліквідні. Покращенню структури активів може сприяти розширене використання, наприклад, лізингу для придбання основних засобів. Якщо підприємство оперує плановими та нормативними показниками у своїй діяльності, тоді аналіз відхилень від запланованих показників стає важливою частиною внутрішнього фінансового аналізу. Цей аналіз проводиться фінансистами підприємства на основі достовірної інформації про його господарську діяльність.

Фінансовий аналіз балансу також має ознаки зовнішнього аналізу, тобто оцінки, яку проводять зацікавлені сторони, власники та державні органи на основі звітних даних, що містять лише обмежену інформацію про діяльність підприємства. Баланс є основою для фінансового аналізу підприємства, який розкриває значення основних фінансових показників та їх зв'язок з виробничими показниками, такими як оборот, прибуток, рентабельність, оборотність активів тощо.

Практика фінансового аналізу визначила ключові методики для розгляду Балансу. Серед них можна виокремити:

1. Горизонтальний аналіз, він включає порівняння кожної позиції звітності із попереднім періодом або з відповідною позицією іншого підприємства. Це здійснюється шляхом побудови аналітичних таблиць, в яких абсолютні значення доповнюються відносними темпами зростання або зниження. Наприклад, при горизонтальному аналізі балансу дані беруться за 100%, після чого розраховуються динамічні показники для статей та розділів балансу у відсотках від їх базового значення. Аналітик вибирає ступінь агрегації показників, часто базові темпи зростання за певну кількість років обираються для аналізу та прогнозування значень. Умовна природа цих даних, особливо в умовах інфляції, зменшує їх цінність, але їх можна використовувати для міжфірмових порівнянь.

2. Вертикальний аналіз визначає структуру фінансових показників і їх вплив на загальний результат. В контексті балансу це означає висвітлення структури активів та їх джерел, де суми за окремими статтями беруться у відсотках від загальної валюти балансу. Важливість вертикального аналізу обумовлена двома основними факторами:
- Перехід до відносних показників дозволяє порівнювати економічний потенціал і результати діяльності підприємств, незважаючи на різницю у розмірах ресурсів та інших обсягових показниках.
 - Відносні показники допомагають пом'якшити негативний вплив інфляційних процесів, які можуть спотворювати абсолютні фінансові показники і ускладнювати їх порівняння у динаміці. Вертикальний аналіз може проводитись на основі оригінальної звітності або за модифікованими даними зі зміненою номенклатурою статей.

Горизонтальний і вертикальний аналізи доповнюють один одного, дозволяючи отримати більш повне уявлення про фінансовий стан підприємства.

3. Трендовий аналіз – це порівняння кожної позиції фінансової звітності з минулими періодами для визначення основної тенденції у динаміці показника. Цей аналіз дозволяє прогнозувати можливі значення показників у майбутньому, що робить його перспективним і прогностичним.
4. Просторовий аналіз охоплює порівняння окремих показників в межах самої компанії, її дочірніх структур або виробничих підрозділів, а також міжгалузеві порівняння між показниками даної компанії та іншими учасниками ринку, включаючи контрагентів та середньогалузеві стандарти.
5. Факторний аналіз - це процес оцінки впливу окремих чинників або причин на результативний показник за допомогою визначених методів, які можуть бути детермінованими або стохастичними. Для практичного використання цих методів фінансового аналізу використовуються різноманітні кількісні

прийоми, які можуть бути взяті з різних галузей знань, таких як економіка, математика, статистика та бухгалтерський облік. Таким чином, у фаховій літературі загально використовуються такі типи кількісних прийомів для фінансового аналізу:

- Статистичні (порівняння, визначення середніх значень, групування даних, елімінація аномалій);
 - Бухгалтерські (використання подвійного запису, аналіз балансу та звітності);
 - Економіко-математичні (включають диференціювання, інтегрування, різні види програмування, теорію ігор, аналіз кореляцій та регресії).
6. Аналіз абсолютних показників полягає у вивченні найсуттєвіших показників балансу (таких як загальна сума активів, величина власного капіталу, загальний пасив тощо), що дозволяє оцінити статті звітності як у статичному, так і у динамічному вимірі, а також визначити важливість кожної статті балансу.
7. Аналіз відносних показників – це процес розрахунку відношень між конкретними статтями звітності підприємства з метою встановлення взаємозв'язків між показниками. Цей аналіз дозволяє проводити порівняння з:
- аналогічними даними з попередніх періодів для виявлення тенденцій у зміні фінансового стану підприємства;
 - аналогічними даними інших підприємств для визначення можливостей та негативних аспектів діяльності;
 - теоретично обґрунтованими або отриманими в результаті дослідження значеннями, що вказують на оптимальні або критичні величини відносних показників.

В ході аналізу фінансово-економічних показників фінансової звітності досліджуваного підприємства нами було складено порівняльний агрегований баланс

за три останніх роки (табл.3.1., 3.2), для зручності розбили його на активи та зобовязання

Табл. 3.1.

Порівняльний агрегований баланс ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» за 2021-2023 рр.

(активи)

Показники	2021		2022		2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Активи						
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1429	4	1539	5	3455	6
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	3625	6
Основні засоби	30111	82	25103	79	46885	79
Інші фінансові інвестиції	5086	14	5086	16	5086	9
Усього за розділом I	36626	5	31728	7	59051	5
II. Оборотні активи						
Запаси	110475	16	120156	27	250116	23
Векселі одержані	0	0	2746	1	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	52378	8	42470	10	85867	8
Дебіторська заборгованість за за виданими авансами	325864	47	218701	49	420762	39
Дебіторська заборгованість по розрахунках з бюджетом	59	0	68	0	71	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	12387	2	11532	3	11278	1
Гроші та їх еквіваленти	178902	26	40861	9	286880	27
Інші оборотні активи	9523	1	8227	2	11949	1
Усього за розділом II	689588	95	444761	93	1066923	95
Разом активів	726214	100	476489	100	1125974	100

Джерело: складено на підставі фінансової звітності досліджуваного підприємства

Економічний аналіз структури активів досліджуваного підприємства на основі наданих даних проводиться шляхом вивчення та оцінки змін у розподілі активів між необоротними та оборотними активами протягом періоду з 2021 по 2023 рік.

У розділі необоротних активів (розділ I) аналізується динаміка таких складових як нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби та інші фінансові інвестиції. Порівнявши дані за три роки, можна помітити

значний зростання вартості нематеріальних активів та незавершених капітальних інвестицій у 2023 році, а також ріст основних засобів.

Нематеріальні активи: Значно зросли з 1429 тис. грн. у 2021 році до 3455 тис. грн. у 2023 році. Це може свідчити про інвестування в розвиток інтелектуальної власності або придбання нових технологій.

Незавершені капітальні інвестиції: Збільшилися з нуля у 2021 році до 3625 тис. грн. у 2023 році. Це може вказувати на активне впровадження нових проектів або розвиток інфраструктури.

Основні засоби: Показник зріс з 30111 тис. грн. у 2021 році до 46885 тис. грн. у 2023 році. Це може свідчити про розширення виробництва або модернізацію обладнання.

Інші фінансові інвестиції: Залишилися на одному рівні протягом трьох років (5086 тис. грн.). Це може означати стабільність у розподілі фінансових ресурсів на інвестиції.

У розділі оборотних активів (розділ II) аналізується структура запасів, дебіторської заборгованості, грошей та їх еквівалентів, а також інших оборотних активів. Відзначається значний зростання обсягу оборотних активів у 2023 році порівняно з попередніми роками, особливо за рахунок збільшення дебіторської заборгованості за виданими авансами та запасів.

Запаси: Значно збільшилися з 110475 тис. грн. у 2021 році до 250116 тис. грн. у 2023 році. Це може бути пов'язано зі збільшенням обсягів виробництва або накопиченням товарів на складах.

Дебіторська заборгованість: Суттєво зросла, зокрема за виданими авансами, що може вказувати на збільшення кількості передплат та замовлень від клієнтів.

Гроші та їх еквіваленти: Зазначається різке зростання цього показника з 178902 тис. грн. у 2021 році до 286880 тис. грн. у 2023 році, що може свідчити про нагромадження ліквідних коштів або зменшення обсягів інвестицій.

Інші оборотні активи: Також показують зростання, що може бути пов'язане зі збільшенням поточних активів компанії.

Ці структурні зміни у активах свідчать про стратегічні зрушення та динаміку розвитку підприємства, відображаючи його стабільність та здатність до адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Табл. 3.2.

Порівняльний агрегований баланс ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» за 2021-2023 рр.
(зобов'язання)

Зобов'язання	2021		2022		2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	2000	2	2000	5	2000	1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	86506	98	40979	95	146200	99
Усього за розділом I	88506	12	42979	9	148200	13
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Інші довгострокові зобов'язання	532	100	654	100	254	100
Усього за розділом II	532	0	654	0	254	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12956	2	10566	2	15061	2
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	5208	1	3648	1	8637	1
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	12	0	15	0	10	0
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	563170	88	337731	78	918313	94
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	42865	7	56875	13	31345	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	0	0	0	0	4154	0
Інші поточні зобов'язання	12965	2	24021	6	0	0
Усього за розділом III	637176	88	432856	91	977520	87
Разом зобов'язань	726214	100	476489	100	1125974	100

Джерело: складено на підставі фінансової звітності досліджуваного підприємства

Щодо аналізу зобов'язань, можна відмитити наступне:

Зареєстрований (пайовий) капітал: Залишався стабільним протягом трьох років на рівні 2000 тис. грн. Це може вказувати на стабільність власного капіталу і відсутність збільшення чи зменшення власних коштів, внесених учасниками підприємства.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток): Значно змінювався від 86506 тис. грн. у 2021 році до 146200 тис. грн. у 2023 році. Це може свідчити про коливання у рівні прибутку та його розподілу між роками.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення:

Інші довгострокові зобов'язання: Показник також відображає зміни протягом трьох років, зменшившись з 532 тис. грн. у 2021 році до 254 тис. грн. у 2023 році. Це може бути пов'язано з рефінансуванням або погашенням певних довгострокових зобов'язань.

Поточні зобов'язання і забезпечення:

Поточна кредиторська заборгованість: Загальна сума зростала протягом трьох років, що може свідчити про збільшення обсягу кредиторської заборгованості перед постачальниками, державним бюджетом та іншими контрагентами.

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами: Суттєво зросла з 563170 тис. грн. у 2021 році до 918313 тис. грн. у 2023 році. Це може вказувати на збільшення кількості авансових платежів від клієнтів.

Отже, проведений аналіз структури зобов'язань дозволяє виявити тенденції в зміні фінансових показників підприємства протягом періоду часу та зрозуміти його фінансове становище.

Ми навели графічне відображення питомої ваги активів та зобов'язань в структурі балансу ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» у 2023 році на рис. 3.1.

Джерело: складено на підставі фінансової звітності досліджуваного підприємства

Рис. 3.1. Питома вага активів та зобов'язань в структурі балансу ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» у 2023 році

Структура активів ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» показує розподіл ресурсів компанії протягом трьох років згідно з відсотковими значеннями. У розділі необоротних активів виділяються нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби та інші фінансові інвестиції. Протягом трьох років відсоток необоротних активів коливався в межах від 5% до 7%.

У розділі оборотних активів найбільший внесок роблять гроші та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість за виданими авансами та запаси. Ці активи відображають ліквідність підприємства та його можливість оперативно реагувати на

зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Відсоток оборотних активів становив від 93% до 95%.

Структура зобов'язань ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» включає власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання. Власний капітал компанії складається з зареєстрованого (пайового) капіталу та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Відсоток власного капіталу коливався від 9% до 13%.

Довгострокові зобов'язання становлять невеликий відсоток у структурі зобов'язань підприємства, а в поточних зобов'язаннях переважає поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами. Це свідчить про здатність компанії ефективно керувати своїми фінансовими зобов'язаннями та забезпечити стабільність своєї фінансової позиції.

3.2. Контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»

Контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності є одним з ключових аспектів фінансового управління для будь-якого підприємства, у тому числі і для ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД». Чітке виконання цих процесів забезпечує не лише відповідність законодавчим вимогам, а й сприяє збереженню репутації компанії, впевненості в надійності інформації для зацікавлених сторін та відбудованню довіри до бізнесу.

Підтримка високого рівня контролю над процесами складання та подання фінансової звітності вимагає від підприємства ефективної організації внутрішнього контролю, відповідності міжнародним та національним стандартам звітності, а також систематичного моніторингу змін у законодавстві та нормативній базі, які стосуються складання та подання фінансової інформації.

У контексті ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» ретельний контроль над складанням та дотриманням термінів подання фінансової звітності відіграє особливо

важливу роль у зв'язку зі специфікою його діяльності та високим рівнем конкуренції на ринку. Тому, у цьому розділі кваліфікаційної роботи розглядаються ключові аспекти контролю, спрямовані на забезпечення ефективного управління фінансовими процесами підприємства.

Проведення внутрішнього контролю в управлінні фінансовими процесами підприємства є важливою складовою ефективного управління. Спланування процесу перевірки є першим кроком у цій діяльності. Під час цього етапу перевіряючий аналізує потенційні ризики та визначає, які аспекти діяльності підприємства потребують особливої уваги. Він також встановлює обсяг і глибину перевірки, а також розробляє стратегію, яка найбільш ефективно відповідає потребам підприємства. План та програма внутрішнього контролю визначають послідовність дій та методи, які будуть використовуватися під час проведення перевірки. Вони охоплюють різноманітні аспекти фінансової діяльності, такі як облік, звітність, внутрішні процедури та контрольні механізми. Ці документи встановлюють стандарти, які допомагають забезпечити систематичність та об'єктивність перевірки, а також дозволяють перевіряючим ефективно оцінювати відповідність діяльності підприємства встановленим нормам та стандартам.

Узгодженість плану та програми контролю з метою потреб підприємства є ключовою для успішного проведення внутрішнього контролю. Вони мають бути гнучкими та адаптованими до змін у внутрішньому середовищі підприємства та змін в законодавстві та регулятивних вимогах. Тільки завдяки цьому перевірка може бути ефективною та спрямованою на досягнення цілей внутрішнього контролю. Проведення ретельної та досконалої перевірки фінансової звітності є важливим етапом у фінансовому управлінні будь-якого підприємства. Один з ключових аспектів цієї перевірки – перевірка відповідності представленої бухгалтерією фінансової звітності до встановлених стандартів. Для ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» це означає переконання, що форми фінансової звітності відповідають вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку.

Далі, важливо переконатися, що реквізити підприємства у фінансовій звітності заповнені коректно та в повному обсязі. Це включає усі необхідні дані, які дозволяють ідентифікувати підприємство та зрозуміти його фінансовий стан. Наступним кроком є перевірка своєчасності та повноти подання звітності. Це гарантує, що фінансова інформація буде доступною та актуальною для зацікавлених сторін.

Завершальним етапом є перевірка підписання фінансової звітності головним бухгалтером підприємства та її завірення печаткою. Це підтверджує автентичність та достовірність інформації, що міститься у звітності, та надає додаткову гарантію її надійності. Виконання всіх цих етапів перевірки допомагає забезпечити високий стандарт фінансової звітності та довіру до фінансової інформації підприємства. Перевірка відповідності залишків на початок звітного 2023 року залишкам на кінець попереднього 2022 року є важливим етапом аналізу фінансової звітності підприємства. Це дозволяє переконатися в точності та надійності фінансових показників, визначених у звітності. Виявлення повної відповідності залишків свідчить про правильність обліку та виконання внутрішньої контрольної процедури підприємства.

Однак, під час перевірки було виявлено, що деякі показники фінансової звітності були округлені не за математичними правилами, а згідно з принципом суттєвості. Це означає, що підприємство вирішило округлити деякі показники для досягнення більшої точності та забезпечення балансу між зручністю використання фінансової інформації та достовірністю представленої звітності.

Такий підхід до округлення показників звітності є звичайною практикою для багатьох підприємств і базується на принципах зручності та відповідності фінансової звітності вимогам користувачів. Це дозволяє уникнути зайвого дрібництва в представленні фінансової інформації та забезпечити її більшу зрозумілість та доступність для користувачів звітності.

Отже, хоча деякі показники були округлені не за математичними правилами, це рішення підприємства має логічне пояснення та допомагає підвищити якість та зрозумілість фінансової звітності. Всі ці фактори підкреслюють важливість збалансованого підходу до представлення фінансової інформації, який враховує як точність, так і зручність її використання для потенційних користувачів.

В цілому, фінансова звітність складена належним чином і демонструє високий рівень професіоналізму у роботі бухгалтерії підприємства. Перевірка показала, що помилки та недоліки у звітності виявлені в мінімальній кількості, що свідчить про високу якість контролю та виконання бухгалтерських процедур. Такий підхід дозволяє уникнути серйозних викривлень у фінансових даних та забезпечує надійність представленої інформації.

Значення сум, які коригуються в процесі підготовки звітності, є незначними, що свідчить про точність та акуратність у веденні обліку. Такі коригування не мають великого впливу на фінальні показники та не призводять до суттєвих викривлень у фінансовій звітності. Це важливо, оскільки надійність фінансових звітів є ключовим фактором для прийняття управлінських рішень та забезпечення довіри сторін.

Отже, можна зробити висновок, що фінансова звітність ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» відповідає встановленим стандартам та є достовірною основою для аналізу фінансового стану підприємства. З мінімальною кількістю помилок та недоліків у звітності, а також незначними коригуваннями, вона надає інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам достовірну та об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства.

3.3. Напрямки вдосконалення контролю складання фінансової звітності та дотримання термінів її подання на досліджуваному підприємстві

В умовах сучасного підприємницького середовища, де конкуренція на ринку постійно зростає, важливо забезпечити надійність та достовірність фінансової

звітності підприємства. Однак, недоліки в процесі складання звітності та порушення термінів подання можуть стати серйозними перешкодами на шляху досягнення цієї мети. Тому вдосконалення контролю над процесом складання фінансової звітності та його відповідність встановленим термінам подання є актуальною та необхідною задачею для будь-якого підприємства.

Забезпечення якості та вчасності фінансової звітності є ключовим елементом впровадження ефективного корпоративного управління. Це важливо не лише для задоволення потреб інвесторів та кредиторів, але й для підтримки довіри споживачів та партнерів. Тому вдосконалення контролю за цими процесами має стратегічне значення для стабільності та розвитку підприємства в умовах конкурентного ринкового середовища.

Аналіз поточного стану та ідентифікація ключових проблем дозволять виявити можливості для оптимізації та вдосконалення процесів, що сприятиме підвищенню ефективності та надійності фінансової звітності.

Піддавши ретельному аналізу та контролю процес формування фінансово-економічних показників фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» ми прийшли до висновку, що введення в штатний розпис посади внутрішнього контролера або аудитора є стратегічно важливим кроком для підприємства з точки зору підвищення ефективності та надійності управління фінансами та оптимізації внутрішнього контролю.

По-перше, такий фахівець буде відповідальним за здійснення внутрішнього аудиту, що дозволить підприємству систематично перевіряти та оцінювати ефективність та ефективність внутрішніх контрольних процедур. Це сприятиме запобіганню виявленню та вирішенню можливих ризиків та помилок у фінансовій звітності.

По-друге, наявність внутрішнього контролера або аудитора допоможе підприємству забезпечити відповідність фінансової звітності встановленим стандартам та нормам. Це особливо важливо у сучасному регулятивному

середовищі, де вимоги до звітності постійно змінюються та посилюються. Крім того, внутрішній контролер або аудитор забезпечить дотримання внутрішніх процедур та політик, що сприятиме зменшенню можливостей для фінансових зловживань та шахрайства.

Нарешті, присутність такого фахівця у штатному розписі підприємства сприятиме підвищенню довіри з боку інвесторів, банків та інших зацікавлених сторін. Наявність внутрішнього контролера або аудитора свідчить про серйозний підхід до фінансового управління та зобов'язання підприємства до високих стандартів корпоративного управління та фінансової звітності. Такий крок допоможе забезпечити стабільність та розвиток підприємства в умовах зростаючої конкуренції та складного економічного середовища.

На досліджуваному підприємстві потреба у фахівці з внутрішнього контролю, який здатний удосконалити та модернізувати процеси проведення внутрішнього контролю, стає дедалі більш актуальною. Цей спеціаліст працюватиме над вдосконаленням методики внутрішнього контролю, охоплюючи такі аспекти, як тестування внутрішнього контролю, розробка загального плану та програми проведення внутрішнього контролю, а також розробка робочих документів внутрішнього контролера. Впровадження його рекомендацій дозволить покращити якість та ефективність контролю за процесом складання фінансової звітності та виявити можливі порушення у обліковій політиці.

Основною метою роботи такого фахівця є створення ефективної методики внутрішнього контролю, яка охоплюватиме всі аспекти ведення обліку відповідно до національних стандартів. Це включає як перевірку фінансової звітності на відповідність, так і перевірку виконання внутрішніх контрольних процедур. Такий підхід дозволить забезпечити надійність та точність фінансової звітності, а також вчасно виявляти та усувати можливі порушення чи недоліки у фінансовому обліку.

Завдяки впровадженню методики внутрішнього контролю, розробленої спеціалістом, на досліджуваному підприємстві буде забезпечено систематичний та

комплексний підхід до контролю за процесом складання фінансової звітності. Це сприятиме не лише покращенню якості фінансової звітності, але й допоможе уникнути можливих фінансових ризиків та запобігти банкрутству підприємства. Такий фахівець буде відповідальним за впровадження та забезпечення виконання ефективної системи контролю, що сприятиме стабільному функціонуванню та розвитку підприємства у майбутньому.

У величезному конкурентному середовищі сучасного бізнесу, де ефективність та точність фінансової звітності є ключовими факторами успіху, наявність кваліфікованого фахівця з внутрішнього контролю стає необхідністю. Його участь у процесі удосконалення методики контролю буде сприяти забезпеченню високого рівня довіри та стабільності фінансової діяльності підприємства.

Висновки до розділу 3

У ході аналізу фінансово-економічних показників ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» було виявлено ряд ключових аспектів, що варто враховувати при подальшому вдосконаленні фінансової стратегії підприємства. Зокрема, було встановлено динаміку розвитку досліджуваного підприємства та його фінансовий стан протягом досліджуваного періоду. Цей аналіз дозволяє зрозуміти, які напрямки є перспективними для подальшого розвитку компанії, а також виявити слабкі місця, які потребують невідкладного уваги.

Контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» виявився важливим аспектом управління підприємством. Забезпечення своєчасності та точності звітності є ключовим для довіри стейкхолдерів та управління фінансами компанії. Тому рекомендується вдосконалити контрольні механізми та процедури для запобігання можливим порушенням у цій сфері.

Піддавши ретельному аналізу та контролю процес формування фінансово-економічних показників фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» ми прийшли до висновку, що введення в штатний розпис посади внутрішнього контролера або аудитора є стратегічно важливим кроком для підприємства з точки зору підвищення ефективності та надійності управління фінансами та оптимізації внутрішнього контролю.

За допомогою внутрішнього контролю складання фінансової звітності можна виявити та усунути можливі недоліки та порушення в обліковій політиці підприємства. Запровадження ефективних методик та процедур контролю є важливим кроком у напрямку підвищення надійності та достовірності фінансової звітності.

У світлі вищезгаданих аспектів рекомендується акцентувати увагу на вдосконаленні системи контролю складання фінансової звітності та її подання. Це дозволить підприємству забезпечити високу якість та достовірність фінансової інформації, що є важливим кроком для підтримання довіри інвесторів та партнерів.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження методико-прикладних аспектів обліку, аналізу та контролю фінансової звітності в системі управління вітчизняних підприємств (на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД») в даній кваліфікаційній роботі були вирішені поставлені завдання, а саме: досліджено сутність фінансової звітності вітчизняних підприємств та її форми; вивчені вимоги до складання фінансової звітності вітчизняних підприємств; проаналізована фінансова звітність як інформаційне джерело для аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств; наведена фінансово-економічна характеристика ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»; розглянуто практику складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві; проаналізовано фінансово-економічні показники фінансової звітності досліджуваного підприємства; досліджений контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД»; запропоновані потенційні напрямки вдосконалення формування фінансової звітності та її контролю на досліджуваному підприємстві.

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто методико-прикладні аспекти складання фінансової звітності підприємствами в Україні. Розкрито сутність та склад фінансової звітності, порядок складання кожної з форм фінансової звітності, терміни їх подання, а також спрощена звітність. Наданий опис головних фінансово-економічних показників кожної з форм фінансової звітності. Розкриті вимоги до порядку складання фінансових звітів та нормативно-правові акти, що їх регулюють. Освітлені принципи, якими необхідно керуватися при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності, а також дії – що передують її складанню. Також, фінансову звітність було розглянуто з точки зору інформаційного джерела для здійснення аналізу, покроково розкриті основні етапи аналізу, коефіцієнти та їх потенційні значення.

У другому розділі кваліфікаційної роботи було представлено важливі аспекти фінансово-економічної характеристики ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД». Аналіз фінансових показників допоміг отримати уявлення про фінансовий стан та ефективність діяльності підприємства. Дослідження практики складання фінансової звітності показало наявність потенційних аспектів для вдосконалення, зокрема в частині внутрішніх процедур та стандартів звітності.

Важливим висновком є необхідність розвитку та удосконалення системи формування фінансової звітності у ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД». Це включає в себе удосконалення методів аналізу та контролю за фінансовими даними, а також впровадження сучасних підходів до звітності, які відповідають міжнародним стандартам.

Щодо напрямків вдосконалення звітності – ми вважаємо, що досліджуваному підприємству слід замислитись над перспективами складання не тільки фінансової звітності за українськими стандартами бухгалтерського обліку. Пропонуємо розглянути перспективи складання фінансової звітності за МСФЗ та інтегрованої звітності. В даному розділі було розглянуто ряд проблем та позитивні наслідки після впровадження складання звітності за МСФЗ та інтегрованої звітності.

У ході аналізу фінансово-економічних показників ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» було виявлено ряд ключових аспектів, що варто враховувати при подальшому вдосконаленні фінансової стратегії підприємства. Зокрема, було встановлено динаміку розвитку досліджуваного підприємства та його фінансовий стан протягом досліджуваного періоду. Цей аналіз дозволяє зрозуміти, які напрямки є перспективними для подальшого розвитку компанії, а також виявити слабкі місця, які потребують невідкладного уваги.

Контроль складання та дотримання термінів подання фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» виявився важливим аспектом управління підприємством. Забезпечення своєчасності та точності звітності є ключовим для довіри стейкхолдерів та управління фінансами компанії. Тому рекомендується

вдосконалити контрольні механізми та процедури для запобігання можливим порушенням у цій сфері.

Піддавши ретельному аналізу та контролю процес формування фінансово-економічних показників фінансової звітності ТОВ «ТЕЛЕКАРД-ПРИЛАД» ми прийшли до висновку, що введення в штатний розпис посади внутрішнього контролера або аудитора є стратегічно важливим кроком для підприємства з точки зору підвищення ефективності та надійності управління фінансами та оптимізації внутрішнього контролю.

За допомогою внутрішнього контролю складання фінансової звітності можна виявити та усунути можливі недоліки та порушення в обліковій політиці підприємства. Запровадження ефективних методик та процедур контролю є важливим кроком у напрямку підвищення надійності та достовірності фінансової звітності.

У світлі вищезгаданих аспектів рекомендується акцентувати увагу на вдосконаленні системи контролю складання фінансової звітності та її подання. Це дозволить підприємству забезпечити високу якість та достовірність фінансової інформації, що є важливим кроком для підтримання довіри інвесторів та партнерів.

Врахування запропонованих потенційних напрямів вдосконалення формування фінансової звітності та її контролю на досліджуваному підприємстві може мати значний вплив на процеси управління та прийняття управлінських рішень. Використання цих рекомендацій та стратегій допоможе уникнути можливих помилок та неточностей у фінансовій звітності, що є критичним для забезпечення достовірності фінансової інформації.

Загалом, впровадження запропонованих напрямів вдосконалення формування фінансової звітності та контролю на підприємстві є важливим етапом у підвищенні його ефективності та стабільності. Це дозволить забезпечити оптимальне використання ресурсів, підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку та забезпечити стабільний фінансовий розвиток у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит адміністративної діяльності: Теорія та практика. Пер. з англ. В. Шульга. К.: Основи, 2000. 190 с.
2. Бакурова Г.В. Значення фінансової звітності підприємств для прийняття рішень на її основі. Г.В. Бакурова, О.І. Трохимець. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2013. № 1 (70). С. 92–95.
3. Безверхий К. Вітчизняна фінансова звітність за МСФЗ: міфологія від Мінфіну. К. Безверхий. Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 2. С. 8–11.
4. Безродна Т.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. Т.М. Безродна. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf.
5. Бухгалтерський облік для економістів і правознавців: [навч. посіб]. [Л.Є. Берадзе, Т.А. Бондар, М.О. Воронова та ін.] ; за заг. ред. Ю.А. Кузьмінського. К.: КНЕУ, 2007. 648 с.
6. Бухгалтерський управлінський облік: підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л.В. Чижевська]; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. [2-е перероб. і доп.]. Житомир: ПП «Рута», 2002. 480 с.
7. Вигівська І.М. Поняття достовірності фінансової звітності та фактори впливу при її визначені. І.М. Вигівська, М.І. Скрипник, О.О. Григоревська. Вісник ЖДТУ. 2017. № 1(79). С. 145–154.
8. Голов С. Ф. Фінансовий облік: Підручник. С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко К.: Лібра, 2005. 976 с.
9. Гуренко Т.О. Формування внутрішньогосподарської звітності. Т.О.Гуренко, С.І.Деревянко, С.О.Олійник. Науковий вісник Національного університету

- біоресурсів і природокористування України. К.: ВЦ НУБіП України, 2012. Вип. 169: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес, ч. 2. С. 101-107.
10. Давидов Г. М. Звітність підприємств: навч. посіб.. Г. М. Давидов, Н. С. Шалімова. 2-ге вид., стер. К. : Знання, 2011. 623 с.
 11. Житній П. Принципи формування облікової політики. Бухгалтерський облік і аудит. 2005. - №4. С. 25-27.
 12. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
 13. Іванюта П.В.. Внутрігосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів. П.В.Іванюта, З.М.Левченко. К.: Центр навч.літ-ри, 2006. 368 с.
 14. Кебко В.В. Фундаментальні основи розвитку складових сучасної фінансової звітності. В.В. Кебко. Облік і фінанси. 2016. № 2(72). С. 23–28.
 15. Корінь А.М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 994–998.
 16. Король С. Я. Управлінська звітність: сутність і алгоритм формування. Бізнес-Інфом. 2014. № 7. С. 325-327.
 17. Костирко Р.О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові. Економіка України. 2013. № 2(615). С. 18-28.
 18. Кузнецова С.А. Інтегрована управлінська звітність: глобальні виклики та локальні рішення в епоху ноосфери. Економічний нобелівський вісник. 2014. № 1 (7). С. 270-279.
 19. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. 2-е вид. К.: Каравела, 2005. 560 с.
 20. Крупка, Я. Д. Бухгалтерський облік: підручник. Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Р. В. Романів [та ін.]. Т. : ТНЕУ, 2018. 460с.

21. Лоханова Н.О. Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи. Н.О. Лоханова. Вісник соціально-економічних досліджень. 2012. Випуск 4(47). С. 50-56.
22. Малишкін О., А. Кравчук, В. Мальована. Український баланс: можливості трансформації до євроформату. Бухгалтерський облік і аудит. 2016. № 6. С. 16–26.
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
24. Озеран А.В. Бухгалтерська та фінансова звітність: трансформація понять. Бухгалтерський облік і аудит. 2016. № 1. С. 16–23.
25. Пантелійчук Л. Формування облікової політики підприємства. Бухгалтерський облік та аудит. 2004. - №12. С. 25-29.
26. Позов А. Х. Формування внутрішньогосподарської (управлінської) звітності промислових підприємств : автореф. дис. канд. ек. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». А. Х. Позов. К., 2013. 22 с.
27. Починок Н. В. Методи обліку витрат на персонал відповідно до інформаційних потреб користувачів. Розвиток бухгалтерського обліку, контролю та аналізу у сучасних концепція управління. Матеріали міжнар. Наук- практ. конф., 2011 р., 19–20 травня, м. Судак. Сімферополь, ВД «АРІАЛ», 2011. С. 275–278.
28. Проект міжнародного формату інтегрованої звітності <IR>. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://bdo.com.ua/integrirovannaia_otchetnost.
29. Пуцентейло П.Р. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Івано-

- Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2015. Вип. 11. 360 с. С. 224-232.
30. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: [навч. посіб]. В.В. Сопко. К.: КНЕУ, 2006. 526 с.
 31. Тлучкевич Н.В. Формування системи внутрішньої управлінської звітності в сільськогосподарських підприємствах. Економіка АПК. 2008. №9. С. 82-88.
 32. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект): [монографія] . О.Д. Гудзинський, С.М. Судомир, Т.О. Гуренко ; за заг. ред. О.Д. Гудзинського. К.: ІПК ДСЗУ, 2010. 212с.
 33. Харламова О.В. Обліково-методичний інструментарій трансформації фінансової звітності в МСФЗ-формат. Економічний випуск Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г. Сковороди. 2015. № 27/1. С. 66–71.
 34. Хомин П.Я. Формування системи звітності сільськогосподарських підприємств та її облікового забезпечення: автореф. дис. ... докт. економ. наук. П.Я. Хомин. К., 2004. 30 с.
 35. Хотинський Ю. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік і аудит. 2003. - №4. С. 36-39.
 36. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посібник/ Ю. С. Цал-Цалко. К.: ЦУЛ, 2002. 360с.
 37. Цветкова Н. Суттєвість інформації фінансової звітності та її вплив на економічні рішення користувачів. Бухгалтерський облік і аудит, 2007. №7. С. 38-45.
 38. Чалий І. Звіт про фінансові результати: проблемні аспекти. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 13. С. 15–19.
 39. Шимоханская Т.В. Совершенствование методологии учетно-аналитического обеспечения устойчивого развития организаций : автореф. дис. ... на

соискание уч. степени доктора экон. наук : спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика». Т.В. Шимоханская. М., 2011. 51 с.

- 40.Щирська А.Ю. Сукупність характеристик якості облікової інформації для управління підприємством. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ztu.edu.ua/ua/science/conference/files/world.../Shchyrska+.docx>.

ДОДАТКИ